

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanoves i Maristany

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 16 de març del 1933

SUMARI

A les cinc i deu minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Casanoves. Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Es llegeix el dictamen de la Comissió de Governació al Projecte de Llei referent a la renovació d'Ajuntaments elegits per l'article 29.

Els senyors Conseller de Governació i Simó i Bofarull, de la Comissió, interessen que la Cambra acordi la urgència.

Manifestacions del senyor Abadal.

Resta acordada la urgència, en votació nominal, per 41 vots en favor i 7 en contra.

Són llegits els vots particulars presentats per la Minoria de Lliga Catalana a l'esmentat dictamen de la Comissió.

Ordre del dia :

Segueix la interpel·lació sobre la immigració.

Intervencions dels senyors Comorera i Romeva.

Parla per a al·lusions el senyor Rossell i Vilar.

Resposta del senyor Conseller de Governació als senyors Comorera, Romeva i Rossell.

Lectura d'una proposició incidental demanant que el Consell Executiu interessi del Govern de la República el ràpid traspàs dels serveis relacionats amb l'afer que es discuteix.

Es defensada la proposició pel senyor Simó i Bofarull.

Parla, amb motiu d'aquesta proposició, el senyor Ventosa i Calvell.

Rectificacions dels senyors Bofarull, Comorera i Ventosa i Calvell.

Manifestacions del senyor Arnau, per la Comissió.

Es aprovada la proposició incidental, en votació ordinària, amb els vots en contra de la Minoria de la Lliga Catalana i amb l'abstenció dels senyors Diputats de la Unió Socialista de Catalunya.

S'entra a la discussió del títol III del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya.

Són llegits els articles 18 al 38 de l'esmentat títol, així com el vot particular i les esmenes que hi fan referència.

Parlament del senyor Duran i Ventosa contra la totalitat del capítol I.

Resposta del senyor Rovira i Virgili, de la Comissió d'Estatut.

Es suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió del divendres.

S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i deu minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Vice-president primer de la Cambra, senyor Casanoves. Al banc roig hi ha els honorables senyors Consellers de Governació i de Treball i Obres Públiques. És llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

Dictamen de la Comissió de Governació sobre el Projecte de Llei de renovació dels Regidors elegits per l'article 29 o nomenats governativament

El Sr. PRESIDENT: El senyor Secretari donarà lectura a un dictamen de la Comissió de Governació.

El Sr. SECRETARI: «Dictamen. — La Comissió Permanent de Governació, sota la presidència del senyor Jaume Simó i Bofarull, actuant de Secretari el senyor Joaquim Bilbeny i Bosch i amb assistència dels vocals senyors Martí Barrera i Maresma, Francesc Arnau i Cortina, Josep M.ª Espanya i Sirat, Josep Fontbernat i Verdaguer, Josep Folch i Folch, Miquel Vidal i Guardiola, Romà Sol i Mestre, Joan Rovira i Roure i Manuel Serra i Mòret, ha examinat el Projecte de Llei de data 9 de març del corrent any, relatiu a la renovació dels Ajuntaments constituïts per Regidors elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral.

Després de diverses reunions celebrades en les quals han estat exposats diferents criteris i introduïdes algunes modificacions en l'articulat, la Comissió ha pres l'acord de sotmetre a la consideració del Parlament aquest dictamen, al qual s'han formulat els vots particulars i esmenes que s'acompanyen:

PROJECTE DE LLEI

Article 1.er Cinc dies abans que comenci el període electoral a Catalunya per a l'elecció de Regidors cessaran en els seus càrrecs els Regidors elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral i els de nomenament governatiu.

Article 2.er Els Alcaldes dels Ajuntaments respectius envaran als Comissaris de les extingides províncies de Tarragona, Lleida i Girona en el termini de deu dies des de la publicació d'aquesta Llei en el *Butlletí de la Generalitat de Catalunya* la relació dels Regidors que es trobin en el cas de l'article 1.er Els Ajuntaments de la que fou província de Barcelona les remetran directament a l'Oficina d'Administració Local de la Generalitat.

(*Entra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

Article 3.er En aquells Ajuntaments que per aplicació d'aquesta Llei restessin Regidors en nombre suficient per a constituir la majoria, aquests

elegiran entre ells el President i constituïran ells mateixos la Comissió gestora. Si els Regidors de l'elecció popular no constituïssin majoria seran presidits per un veí nomenat directament pel Conseller de Governació de la Generalitat i els que restin formaran amb ell la Comissió gestora. Si només restés un Regidor d'elecció popular, el tercer serà nomenat pel Partit que hagi obtingut més vots en les eleccions del dia 20 de novembre del 1932; si no en restés cap, els dos individus de la Comissió gestora seran nomenats pels dos Partits que anant en candidatures diferents hagin obtingut més vots en les eleccions del dia 20 de novembre del 1932.

Article 4.er El nombre de vots de cada Partit en cada Municipi es comptarà pel candidat del Partit que n'hagi obtingut més, sempre que aquest estigui afiliat a un Partit polític d'organització a la circumscripció respectiva. En cas contrari, correrà la llista fins arribar al candidat que reuneixi la condició anterior. En els Municipis on hi hagi organisme del Partit als quals pertoquei fer les designacions establertes en l'article 3.er, aquells organismes faran directament els nomenaments. On no hi hagi organisme del Partit en el Municipi faran les designacions la representació acreditada del Partit a Catalunya. Aquestes designacions hauran de fer-se abans dels cinc dies darrers de l'assenyalat per a possessionar-se de llurs càrrecs, i en cas contrari procediran a fer-les els Comissaris i l'autoritat o funcionari delegat del Conseller de Governació. Totes les designacions, tant les dels Presidents com les dels Partits, hauran de recaure en electors de la localitat que no hagin exercit càrrec durant el període de la Dictadura i que sàpiguin de llegir i escriure.

Article 5.er No podran ésser presos per la Comissió gestora els acords que per la legislació municipal vigent exigeixin un quòrum, ni els que representin obligacions que no estiguin previstes en els Pressupostos vigents.

Article 6.er Les Comissions gestores cessaran en el moment que prenguin possessió els Regidors elegits en les properes eleccions.

Article 7.er Les mateixes autoritats esmentades en l'article 4.er faran els nomenaments de membres de les Comissions gestores segons les designacions dels Partits en la forma abans disposada. Contra les resolucions de nomenaments es podrà recórrer, en el terme de cinc dies de publicada la resolució, davant del Conseller de Governació de la Generalitat, el qual donarà compte de la resolució que recaigui al Parlament.

Palau del Parlament, 15 de març del 1933. — El President, Jaume Simó i Bofarull. — El Secretari, Joaquim Bilbeny i Bosch.

El Sr. CONSELLER de Governació: De-mano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: El dia que vaig tenir l'honor de presentar i llegir el Projecte de renovació i suspensió dels Ajuntaments elegits per l'article 29, varem demanar al Parlament autorització per a poder simultanejar la discussió del Projecte de Constitució amb aquest Projecte de Llei, declarant la seva urgència. I en el dia d'avui ratifico davant del Parlament la sollicitud d'aquesta autorització, a fi de què immediatament es declari aquest Projecte d'urgència, i es discuteixi i s'aprovi amb la major rapidesa.

El Sr. SIMÓ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ: Senyors Diputats: Després del que acaba de manifestar el senyor Conseller de Governació, he de manifestar que la Comissió de Governació opina com ell, d'acord amb el que va proposar el Parlament en el seu temps. En aquestes condicions, la Comissió està disposada a entaular la discussió d'aquest dictamen i resta a la disposició de la Cambra.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència...

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Per part nostra, com que considerem que aquest Projecte de Llei és un atac a les Minories, no precisament les Minories del Parlament, sinó a les Minories de tot Catalunya, creiem que aquest Projecte de Llei està completament desplaçat dintre d'una situació democràtica com l'actual i, per consegüent, ens oposem a aquest acord d'urgència.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència pregunta a la Cambra si acorda la declaració d'urgència respecte d'aquest Projecte de Llei ja dictaminat per la Comissió de Governació.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demanem votació nominal.

(Diversos senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana s'hi mostren conformes.)

El Sr. PRESIDENT: D'acord amb la petició de la Minoria de Lliga Catalana, es va a procedir a votació nominal. Els senyors Diputats que diguin «sí» voten a favor de la urgència, i els que diguin «no», voten en contra de la urgència.

Es procedeix a la votació nominal, que dona el següent resultat:

Senyors DIPUTATS que han dit SÍ:

Andreu, Armendares, Armengol, Balart, Baulcells, Barrera, Battestini, Bilbeny, Blasi, Bru, Canturri, Casademunt, Cerezo, Companys (Josep), Dalmau, Espanya, Fàbrega, Farreres i Duran, Fontbernat, Ibars, Magre, Mestres, Mora, Riera, Rosell i Vilar, Sellés, Sauret, Selves, Serra i Hünter, Soler i Bru, Simó, Tauler, Viadiu, Comorera, Frónjosà, Ruiz i Ponseti, Dot, Gerhard, Rouret i Casanoves.

Senyors DIPUTATS que han dit NO:

Abadal, Duran i Ventosa, Martínez i Domingo, Tallada, Ventosa i Calvell i Casabó.

El Sr. PRESIDENT: ¿Hi ha algun senyor Diputat que no hagi votat o que no s'hagi pronunciat el seu nom?

(Voten dient SÍ, el senyor Rovira i Virgili, i dient NO, el senyor Valls i Tàverner.)

El Sr. PRESIDENT: El senyor Secretari donarà compte de la votació.

El Sr. SECRETARI: Han dit que SÍ, quaranta-un senyors Diputats, i han dit que NO, set senyors Diputats.

El Sr. PRESIDENT: Així, resta acordada la urgència del projecte de la Comissió de Governació, relacionat amb el fi de la gestió dels Regidors elegits per l'article 29, per la qual cosa la seva discussió serà simultanejada en els dies successius amb el de l'Estatut Interior de Catalunya. Pot donar-se compte dels vots particulars què hi ha damunt la taula i que hauran d'ésser discutits en la sessió immediata.

El Sr. SECRETARI: «Vots particulars al dictamen del Projecte de Llei relatiu a la renovació dels Ajuntaments constituïts per Regidors elegits en aplicació de l'article 29 de la Llei Electoral:

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb la totalitat del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la Llei Electoral, el següent vot particular:

Que per tractar-se d'un Projecte que no respon a cap necessitat relacionada amb l'interès públic de Catalunya, que no té el seu origen en protestes documentades sobre coaccions i irregularitats que es poguessin haver comès, que és pertorbador antidemocràtic i atemptatori a l'autonomia municipal, el Parlament acordi no entrar en la deliberació del Projecte.

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — Vidal i Guardiola, Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 1.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la Llei Electoral, el següent vot particular:

L'article 1.º del Projecte quedarà substituït pel següent:

"Els Ajuntaments en els que la majoria dels Regidors hagi estat elegida en 12 d'abril del 1931, mitjançant l'aplicació de l'article 29 de la Llei Electoral, i consti d'una manera fidedigna, per documents anteriors a 9 de març del 1933, que es produïren irregularitats o coaccions, així com tots els Ajuntaments que no estiguin funcionant en l'actualitat tal com sortiren del sufragi en 12 d'abril del 1931 o en data posterior si les eleccions foren repetides en deguda forma, seran immediatament substituïts.

El Govern presentarà al Parlament, en el termini de vuit dies, el Projecte regulant la forma de realitzar les esmentades eleccions."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — Vidal i Guardiola, Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 1.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la Llei Electoral, el següent vot particular:

L'article 1.º quedarà redactat en la següent forma:

"Cinc dies després d'haver començat el període electoral a Catalunya per l'elecció de Regidors, cessaran en els seus càrrecs els Regidors elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, i cessaran també tots els Regidors d'Ajuntaments que no estiguin en l'actualitat funcionant normalment tal com resultaren de les eleccions municipals de 12 d'abril del 1931, o de les de data posterior si les eleccions foren legalment repetides."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — Vidal i Guardiola, Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 1.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular:

Les paraules "cessaran en els seus càrrecs els Regidors elegits..." seran substituïdes per les següents: "cessaran en els seus càrrecs els Regidors elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, en tots aquells casos en què, per documents fidedignes anteriors al 9 de març del 1933, consti la Comissió d'irregularitats o coaccions en l'aplicació de l'article 29".

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — Vidal i Guardiola, Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 1.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular:

Les paraules "cinc dies abans que comenci" seran substituïdes per les següents: "L'endemà d'haver començat."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — J. Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 2.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular:

"S'acompanyarà a la relació el resultat d'una informació pública que deurà practicar en el termini de deu dies el Jutge municipal, el qual estarà obligat, sota la seva responsabilitat, a informar sobre l'exactitud de totes les manifestacions que es facin en l'esmentada informació pública."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — J. Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 2.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular:

S'afegirà a l'article 2.º un paràgraf que digui: "De no resultar de la informació cap irregularitat, no tindran aplicació, en l'Ajuntament que es tracti, els preceptes d'aquesta Llei."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — J. Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 2.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular:

S'afegirà a l'article 2.º un paràgraf que digui: "Les relacions enviades pels Alcaldes amb el resultat de les informacions practicades pel Jutge municipal, en el seu cas, seran publicades en el *Butlletí de la Generalitat*."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — J. Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 3.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular:

L'apartat 1.º de l'article 3.º es redactarà així: "En aquells Ajuntaments en què després d'aplicada aquesta Llei restin almenys tres Regidors d'elecció popular, formaran aquests Regidors la Comissió gestora de la vida municipal."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — Vidal i Guardiola, Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 3.º del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular:

L'apartat 2.º de l'art. 3.º es redactarà així: "Si no restessin més que dos Regidors d'elecció popular, el tercer es nomenarà de la següent forma: tots els propietaris que paguin rebut de contribució territorial designaran un nom; tots els treballadors que figurin en el Cens electoral i no paguin cap contribució designaran un altre nom. Es procedirà davant del Jutge municipal a sortejar quin d'aquests dos noms serà el tercer Vocal de la Comissió gestora, i, entre els tres Vocals, designaran el seu President."

Si no restés més que un Regidor d'elecció popular, el nombre es completarà amb el representant dels propietaris i dels obrers, tal com s'ha indicat en l'apartat anterior i, entre ells, nomenaran també llur President.

Si no restés cap Regidor d'elecció popular, la Comissió gestora es compondrà d'un representant dels propietaris i un dels obrers, tal com s'ha indicat en l'apartat primer. Per a la designació del tercer, es procedirà a un sorteig, en el que hi prendran part un nom designat per la representació dels propietaris i un altre nom designat per la representació dels obrers."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933. — Vidal i Guardiola, Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en rela-

ció amb l'article 3.er del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular :

L'apartat 2.ª de l'article 3.er es redactarà així :

"Si no restessin més que dos Regidors d'elecció popular, el tercer serà designat per sorteig en el que hi entrarà un nom de cadascun dels dos Partits a què es refereix l'apartat anterior. Si no restés més que un, el nombre es completarà amb un representant de cadascun dels dos Partits esmenats. Si no en restés cap, compondran la Comissió gestora els representants dels dos Partits i el tercer lloc es cobrirà per sorteig en el que hi entrarà un nom donat per cadascun dels dos Partits."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933.

— Vidal i Guardiola, Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 4.er del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular :

"Aquestes designacions hauran de fer-se cinc dies abans d'aquell que s'hagi fixat en el *Butlletí de la Generalitat* perquè els membres de les Comissions gestores es possessionin de llurs càrrecs ; en cas contrari, si previ requeriment escrit pel Comissari respectiu no es fes la designació en el termini de quaranta-vuit hores, els Comissaris, autoritat o funcionari delegat del Conseller de Governació, procedirien a efectuar aquelles designacions."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933.

— Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb la totalitat del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular :

Que les darreres dues línies de l'article 4.er es redactin així : "en electors de la localitat que durant el període de Dictadura no hagin exercit càrrec de designació governativa que sàpiguen llegir i escriure".

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933.

— Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 5.er del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular :

L'article 5.er quedarà redactat així :

"Les Comissions gestores es limitaran al despatx dels afers corrents inajornables. No podran adoptar acords que, per la legislació municipal vigent, exigeixen un quòrum ni els que representin obligacions que no estiguin previstes en els Pressupostos. No podran fer cap nomenament de personal governatiu ni administratiu, eventual ni

permanent ; no podran fer pagaments de despeses de caràcter voluntari ni, en general, podran adoptar cap acord ni disposició que pugui tenir influència en el curs de les eleccions."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933.

— Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació, tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 6.er del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular :

L'article 6.er quedarà redactat així :

"Les Comissions gestores cessaran l'endemà de feta la proclamació dels Regidors electes per la Junta d'escrutini."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933.

— Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació tenen l'honor de formular, en relació amb l'article 7.er del Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular :

L'apartat segon de l'article 7.er quedarà redactat així :

"Contra les resolucions de nomenaments es podrà recórrer, en el termini de cinc dies de publicada la resolució, davant del President de l'Audiència Territorial de Catalunya."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933.

— Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

Els infrascrits Diputats, Vocals de la Comissió de Governació tenen l'honor de formular, en relació amb el Projecte de Llei sobre substitució d'Ajuntaments elegits en aplicació de l'article 29 de la llei Electoral, el següent vot particular :

S'afegirà un article 8.er que dirà :

"Els individus de la Comissió gestora seran responsables, civil i criminalment, dels seus actes de gestió i, d'una manera especial, de les extralimitacions que hagin pogut cometre."

Parlament de Catalunya, 16 de març del 1933.

— Vidal i Guardiola, Romà Sol, Rovira i Roure.

ORDRE DEL DIA

Interpel·lació sobre la immigració

El Sr. PRESIDENT : Acabada la lectura dels vots particulars, es passa a l'Ordre del dia, començant per la interpellació sobre la immigració. Té la paraula el senyor Comorera, tota vegada que no es troba en aquest moment al saló de sessions el senyor Romeva.

El Sr. COMORERA : Senyors Diputats : Fa uns quants dies que la Minoria socialista va presentar una Proposició de Llei per virtut de la qual es dissolen els Sometents.

El Sr. PRESIDENT : He d'observar al s.

nyor Comorera que estem dintre de l'Ordre del dia, i per tractar inicialment de la interpellació sobre la immigració. No hi ha, per consegüent, avui, precís i preguntes, ja que ha estat alterat en aquest sentit l'Ordre del dia, per ésser facultatiu de la Presidència. Ara bé, com sigui que la V. S. desitjava també intervenir en la interpellació sobre la immigració, li havia concedit aquesta Presidència la paraula, perquè pogués exposar la seva intervenció en aquest sentit.

El Sr. COMORERA: Senyors Diputats: El problema que va suscitar ahir el senyor Romeva és d'una importància transcendental. Té una importància psicològica, perquè, segons com aquest problema sigui vist per la Generalitat de Catalunya, pot tenir derivacions àdhuc per a Catalunya mateixa, i és difícil i molt complexe per la seva relació fondíssima amb l'economia general de Catalunya. Cal dir, doncs, que nosaltres hem d'estudiar el problema de la immigració a Catalunya amb un esperit de solidaritat humana ben entesa. És a dir, hem de defugir, d'una manera sistemàtica, tot allò que pugui significar un rencor a altres homes no nascuts a Catalunya. El problema existeix a Catalunya per diverses raons. En primer terme, perquè, dintre de la crisi general que hi ha a la Península, Catalunya encara és, almenys aparentment, la regió més pròspera, on hi ha més possibilitat de treball, on els salaris dels obrers que treballen la terra i dels obrers que treballen a la ciutat són més elevats o sembla que són més elevats, i és per això que Catalunya exerceix una mena d'atracció, de fascinació, arreu d'Espanya, i això explica el que hi hagi sempre aquests corrents intensos d'homes d'altres regions que vénen a cercar a Catalunya la comoditat i el treball que en els seus llocs d'origen no hi poden trobar. Aquesta raó purament humana l'agreuem nosaltres per incomprensió i per negligència. No hi ha ací, a Catalunya, cap mena de control en el sistema d'assistència social. Vol dir que aquesta assistència social que ací es fa sense controlar, és un dels altres factors que contribueixen, a part del que abans havíem estudiat, a expandir aquesta fama de país on s'hi pot venir a fer coses interessants. Agreuem nosaltres el problema per la incúria extraordinària en fer estadístiques. Ací a Catalunya no hi ha possibilitat de saber res exactament. No sabem ni la quantitat d'obers que treballen a Catalunya; no sabem mai la quantitat exacta d'obers que estan sense feina. No parlem ja de la classificació estadística per especialitats, per oficis, per maneres de viure i de treballar, perquè això ja és una cosa més complexa i, naturalment, ací encara se sap menys. Vol dir que qualsevol pla de govern, qualsevol actitud governamental, sempre es troba obstaculitzada per aquesta ignorància gairebé integral de les coses que més ens interessin i més ens afecten.

Hi ha un altre factor, potser el més important, també ben català, que contribueix a agreujar d'una manera sistemàtica el problema de la immigració. Potser és el factor que per les raons d'egoisme personal i de classe alimenta aquest corrent immigratori o provoca aquest corrent immigratori. Ja no parlo d'allò que va dir-se ahir de les empreses de trans-

ports, dels comissionistes que viuen enganyant a la gent que porten a Catalunya, perquè aquest és un aspecte més aviat anecdòtic de la qüestió. em refereixo especialment a aquesta mena de propietaris de la terra de Catalunya i a certa classe de fabricants de Catalunya que alimenten i provoquen la immigració, que la fan d'una manera artificial per a rebaixar els salaris, per a rebaixar el règim de vida a Catalunya. Segurament tots els senyors Diputats saben, especialment els que representen comarques de fora, saben positivament que en molts pobles de Catalunya on hi ha petites fàbriques o petits nuclis industrials, que el problema viu és que la gent de la comarca no pot treballar perquè els fabricants d'aquella població prefereixen emplear gent forastera, no gent forastera d'altres comarques catalanes, ja avesada al nivell de vida de Catalunya i a exigir i percebre salaris normals a Catalunya, sinó la gent que acaba d'arribar a Catalunya, aquells als quals s'ha alludit amb una ironia un xic macabra. Aquestes són les raons fonamentals que agreugen a Catalunya el problema de la immigració, és a dir, que en estudiar aquest fenomen, en estudiar aquest problema i la seva possible solució, hem de tenir en compte com viuen tots.

Nosaltres, socialistes, també volem contribuir a donar una solució a aquests problemes. No ens guia a nosaltres cap aspecte xenòfob. Nosaltres estimem els homes que treballen, siguin d'on siguin i vinguin d'on vinguin; però en aquest cas particular, nosaltres entenem que en defensa dels propis treballadors hem de cercar una solució que eviti l'increment i la subsistència d'aquesta immigració artificial. És evident que ací, a Catalunya per acció del Parlament i del Govern de la Generalitat, possiblement per la contribució directa de l'Estat central, alguna cosa es farà en ordre a treballs públics per alleugerir, si no resoldre, el problema ja gravíssim de l'atur forçós. I jo us asseguro que si en arribar aquest moment d'iniciar amb certa envergadura obres públiques a Catalunya, no s'ha trobat una solució a aquest problema de la immigració artificial, evidentment tot l'esforç que es faci a Catalunya, esforç econòmic i esforç intel·lectual i ètic, es perdrà completament, perquè els nous treballs quadaran ofegats per un allau més intens d'immigrants que seran cridats per la mateixa gent que els han explotat d'una manera directa i personal. Volem trobar una solució a aquest problema de la immigració artificial en benefici dels propis immigrants, perquè sàpiga aquella pobre gent que en el seu país viuen malament, però que si vénen a Catalunya viuran pitjor, actualment, en condicions pitjors, no ja físicament, sinó moralment, perquè per la necessitat biològica de guanyar-se la vida, de viure, aquell home no solament està sotmès a un nivell inferior i miserable de vida, sinó que a la vegada haurà de suportar la humiliació que significa per l'home que essent la seva fortuna el seus braços, sense condicions ni garanties es troba en què s'ha d'enfrontar amb aquest problema. Volem contribuir a solucionar aquest problema gravíssim de la immigració artificial, perquè ja és massa complexe la psicologia social de Barcelona i de Catalunya i hem d'evitar el seu agreujament. Tots sabem sobradament que una de les qüestions més serioses que hi ha a Barcelona avui, és el desconeixement absolut que tenen els Poders públics de

les característiques de la població de Barcelona. Ací, ni la policia, ni el Govern Civil ni la Generalitat segurament — i no és un càrrec, perquè no s'hi ha pogut endinsar — ací no saben absolutament qui hi ha a Barcelona, qui viu a Barcelona, i aquesta ignorància total de les condicions psicològiques i de les condicions socials de la gent que hi ha a Barcelona i a Catalunya, evidentment, contribueix d'una manera extraordinària a crear aquest complex psicològic d'anormalitat, que provoca fets que tots coneixem i que el Parlament haurà d'estudiar amb tota cura per a veure de trobar-hi una solució. I ens preocupa sobretot contribuir a resoldre aquest problema de la immigració artificial en defensa, no ja dels que podríem dir il·lusionats o enganyats, sinó dels que ja són ací a Catalunya, no dels treballadors catalans d'origen, sinó dels que actualment ja viuen i treballen a Catalunya, perquè la immigració no controlada significa immediatament enviliment dels salaris, significa una disminució, una caiguda a plom del nivell de vida que hagin pogut assolir els nostres treballadors al cap de molts anys d'esforç i de lluita amb el patronatge català. I, evidentment, nosaltres, com a socialistes i com a representants dels treballadors que tenen una consciència política de classe, estem obligats a defensar aquest nivell de vida, estem obligats a evitar, a contribuir a evitar que la classe patronal, valent-se de l'allau d'obrers, gent immigrada en condicions mentals inferiors a la de Catalunya, sense l'estructura sindical que hi ha a Catalunya, anessin a oferir els seus braços al mercat de treball, envilint la seva pròpia condició d'obrers i, per tant, el valor de la vida dels seus germans de classe, que estan habituats a altres condicions en la vida normal de Catalunya.

Però si és important, senyors Diputats, veure les raons que provoquen la immigració artificial, si és important saber els motius que tenim nosaltres per a contribuir a cercar una solució a aquest problema, més important serà, sens dubte, veure o entrar en el terreny de les solucions pràctiques. ¿Es que, avui, podem fer alguna cosa? ¿Es que la Generalitat, avui, en el moment actual del traspàs de serveis, està en condicions de fer alguna cosa pràctica? Jo afirmo que sí, i si jo entengués que no és així, no hauria pas parlat en aquest debat. Entenc que, actualment, el Govern de la Generalitat ja té prou possibilitats legals per a intervenir d'una manera directa en aquest problema i per a començar la feina que tendeix a la seva solució definitiva. Hi ha una llei de la República, de data 27 de novembre del 1931, titulada Llei de col·locació obrera, que ofereix aquella possibilitat que jo afirmava abans, de què ja des d'ara, sense esperar altres traspassos de serveis, la Generalitat resolgui aquest problema greu de la immigració artificial. Aquesta Llei de la col·locació obrera, en el seu article 1.º, ítem f, diu que les Borses de Treball, perquè aquesta Llei es refereix a la creació de Borses de Treball, hauran d'estudiar els moviments migratoris, així nacionals com estrangers, igual que qualsevol altre moviment demogràfic que pugui alterar l'equilibri entre l'oferta i la demanda de treball. Vol dir això que en una de les condicions que fixa la Llei en el seu article 1.º, en una de les atribucions que atorga en el seu article 1.º a les Borses de Treball, té la Generalitat una possibilitat legal d'intervenir d'una manera directa en aquest problema de control del mo-

viment migratori que altera l'equilibri entre l'oferta i la demanda de treball a Catalunya.

I hi ha alguna cosa més important: l'article 3.º d'aquesta mateixa Llei, que imposa als Ajuntaments l'obligació d'organitzar les Borses de Treball locals. Aquestes Borses de Treball locals, amb participació obrera i participació patronal, amb presidència intervinguda o controlada directament pels Ajuntaments, amb despeses pagades pels Ajuntaments, de servei completament gratuït pels treballadors, tenen en primer lloc una funció estadística: la de saber en cada localitat quin és el cens obrer autèntic i quin és el cens d'obrers que treballen i dels que no treballen, per especialitats. Però hi ha una cosa més important que això, i és que la mateixa Llei indica el procediment mitjançant el qual les Borses de Treball locals poden ésser declarades d'ús obligatori per a obrers i per a patrons. És la condició fonamental d'aquesta Llei, perquè sense aquesta possibilitat de declaració d'ús obligatori, tota la Llei de col·locació obrera no valdria res; valdria pels fins estadístics, però no per a resoldre problemes immediats com és aquest de la immigració arreu d'Espanya i el desequilibri entre l'oferta i la demanda de treball. Vull dir concretament que el Conseller de Governació, en col·laboració amb el Conseller de Treball, pot avui; no ja incitar, sinó obligar en cas que certs Ajuntaments fecin sabotatge, a aquesta obra tan important, a què compleixin aquesta Llei de col·locació obrera. Aquesta Llei ja seria una cosa real a Catalunya si en els Governos Civils de Catalunya s'hi haguessin posat homes que haguessin concedit menys importància a la funció policial i n'haguessin concedit més a la funció social, però, malauradament, els Governos Civils de Catalunya han tingut sempre el concepte policial heretat de la monarquia, i aquesta Llei tan bàsica i tan fonamental i ordenadora de l'economia nostra, ha passat completament desapercebuda, a tal extrem, que no és cap exageració afirmar que avui no hi ha gairebé cap poble de Catalunya on s'hagi complert; és una Llei escrita que no té cap realitat. Ha arribat, doncs, el moment de complir aquesta Llei i de fer-la complir, i com que el traspàs dels serveis d'Administració Local és ja una realitat, el senyor Conseller de Governació pot començar des d'ara aquesta feina d'adreçar-se als Ajuntaments i indicar-los el camí que han de seguir per a complir la Llei de col·locació obrera.

I ara, voldria que vegéssiu un moment l'importància extraordinària que tindria per Catalunya el fet que d'ací pocs mesos a cada Ajuntament o a cada capital de comarca o a cada ciutat industrial hi hagués la seva Borsa de Treball, declarada d'ús obligatori. Jo asseguro que havent-hi això, que està dintre de les nostres possibilitats, el problema de la immigració artificial quedaria per si mateix resolt sense provocar situacions precàries ni reessonàncies patriotes més enllà de la frontera nostra.

Com sap el senyor Conseller de Governació, a la Borsa de Treball, per la Llei de col·locació obrera, els obrers sense feina són inscrits en el registre. La inscripció és per rigorosa presentació de l'individu; la inscripció s'especialitza segons la categoria i la feina de l'home sense treball, i a la vegada el funcionament de la Borsa és completament automàtic; vol dir això que en un poble determinat on hi ha cent homes sense

feina de totes les especialitats de treball de la localitat que s'inscriuen a aquella Borsa, vol dir que mentre hi hagi un sol home d'aquella localitat sense treball, cap foraster no podrà treballar en aquell poble. Això té una importància cabdal, perquè els homes que vinguessin de fora de Catalunya, en veure que obligatòriament han de passar per la Borsa de Treball i que davant de la seva especialitat hi ha mil o dos mil homes sense treball, als quals se'ls haurà de donar feina abans que a ell, no hi ha dubte que això sols minvaria no solament aquest moviment d'immigració artificial a Catalunya sinó que tindria una altra conseqüència, que és la repatriació voluntària. Veuriem que no podien fer res aquí, perquè no hi valdrien les recomanacions ni el joc poc honest de certs fabricants i de certs industrials que per raons polítiques i econòmiques cultiven aquest esperit inferior de la gent immigrada. Tindria, a més, una altra importància, no ja econòmica, per a contribuir a resoldre d'una manera efectiva i normal i suau dintre les lleis que existeixen el proartificial a Catalunya, sinó que tindria una altra conseqüència de valor extraordinari en el terreny polític, ja que a ningú no s'escapa que avui encara, i potser avui amb més intensitat cada dia, es torna al joc d'abans. El propietari, l'industrial que té jornals a repartir, el propietari que té arrendataris ignorants no organitzats, el fabricant de petites zones o colònies que escapa a un control directe i constant dels organismes superiors de Govern, tornen a sentir-se senyors feudals i fan exercir la seva funció de propietaris per a disminuir el valor ciutadà dels homes que estan sota els seus serveis. Sabem casos que ho demostren d'una fefaent i podríem citar-ne un que coneix perfectament el senyor Conseller de Treball i que és típic en aquest sentit: és el cas d'Esparraguera, on hi ha la Colònia Sedó, un formidable fabricant avui lerrouxista que ha pres aquella fàbrica com si fos un feude del temps de la monarquia, en la qual, més que les condicions de treball dels obrers, es té en compte el seu esperit servil d'estar sotmesos als capricis dictatorials del seu fabricant.

Amb aquesta Llei de col·locació obrera aplicada a Catalunya, evidentment, aquestes maniobres dels vells cacics que avui tornen a aixecar el cap perdrien tot el seu valor, perquè quan un fabricant tingués una vacança per a treballar, obligatòriament hauria d'anar a la Borsa i hauria d'acceptar l'home que la Borsa li inviés. Llavors, prou maniobres i prou repartiments de jornals d'acord amb l'esperit servil de la gent que va a demanar feina! I sobretot s'hauria acabat aquesta maniobra que contribueix a agreujar el problema de la immigració artificial, fent venir camionades de murcians a Catalunya per a posar-los a les fàbriques a treballar amb jornals de misèria.

Ens agradarà molt als Diputats d'Unió Socialista conèixer l'opinió concreta dels representants del Govern sobre aquest afer. Què pensen de la Llei de col·locació obrera, què pensen de les possibilitats de la seva aplicació immediata; i si ells, com nosaltres, creuen que això es pot fer immediatament per endagar d'un cop d'una manera científica el problema de l'atur forçós i de la immigració a Catalunya. Nosaltres concedim a això

una extraordinària importància, perquè és l'únic camí que hi veiem no hi ha altres solucions. La solució policial, com molt ingènuament insinuen, no és aplicable a Catalunya. La solució que tots coneixem, de Madrid, és molt difícil d'aplicar a Catalunya, perquè quan les autoritats autònomes de Catalunya apliquessin certes mesures de rigor contra els no catalans vinguts recentment a Catalunya, veuríem de seguida com s'aixecaria altra vegada l'esperit patrioter més enllà de l'Ebre per a atribuir a les nostres actituds, no un esperit de justícia i de solidaritat humana vers els homes catalans i no catalans que treballen a Catalunya, sinó un esperit d'agressivitat contra els altres germans d'Espanya. Tenim, doncs, a les nostres mans, senyors Diputats, una arma positiva, una arma de la República, que no solament contribuirà a organitzar el treball a Catalunya, sinó que, ben aplicada, ben compresa, acabarà per liquidar el problema, paorós avui, de la immigració artificial. Nosaltres desitgem que el Govern ho compregui d'aquesta manera i es posi a la tasca immediatament, sense esperar més.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Ahir, en formular el meu prec al senyor Conseller de Governació, no solament per a adaptar-me estrictament al Reglament, sinó perquè així m'obligava també la consideració que devia al senyor Conseller, al qual havia jo anunciat un prec o una pregunta, no vaig voler donar a la meua intervenció més extensió que la que és pròpia d'un prec o una pregunta. Per això jo vaig tractar el tema en uns termes molt generals que servien simplement per a plantejar la qüestió i per a donar-li un estat parlamentari, deixant al senyor Conseller i als restants companys de Cambra que donguessin l'extensió que els hi semblés convenient. Jo celebrego molt que aquesta pregunta meua hagi servit perquè s'anés a aquesta interpellació, en la qual per primera vegada potser es planteja aquí un problema vivíssim de la nostra economia i de tota la nostra vida nacional, amb extensió i amb una profunditat corresponent a la realitat de la cosa.

El senyor Comorera ha fet unes manifestacions i un estudi que en les seves línies generals jo trobo atinadíssim. Hi havia potser en les primeres paraules del seu parlament una al·lusió a l'esperit podríem dir xovinista, que pogués tenir el plantejament d'aquesta qüestió...

El Sr. COMORERA: No, no es podia desprendre això.

El Sr. PRESIDENT: Jo invito als senyors Diputats a què no dialoguin, perquè altrament incorren en les reiterades interrupcions que allarguen el debat.

El Sr. ROMEVA: Senyor President, en aquest cas es tractava d'una cosa en sentit amistós.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Romeva, dirigeixi's a la Cambra.

El Sr. COMORERA: Era una aclaració.

El Sr. ROMEVA: Jo crec que aquest esperit no es pot veure ni en les nostres manifestacions ni en la manera com hem plantejat la qüestió. Jo em sembla que vaig dir que hi havi, a part de les conve-niències pròpies de la vida de Catalunya, una raó d'humanitat que aconsellava el que es tractés d'aquest

fet de la immigració. Jo no aspirava, no deia si s'havia de contenir, si s'havia de prohibir o el que s'havia de fer, però sí que deia que calia sotmetre-ho a un control. Els fenòmens immigratoris no es poden prendre d'una manera global com una cosa favorable ni com una cosa adversa, però són fenòmens que tenen una complexitat de realitats que a cada moment poden variar en els seus efectes i quan s'han de considerar, s'han de considerar en tota llur complexitat. Hi ha un fet que no es pot oblidar, que no es pot substreure de qualsevol acció de Govern, i és que les corporacions públiques, i és que la societat organitzada, totes aquelles activitats que empenen, les han d'emprendre procurant, en primer terme, la defensa d'aquesta bandera, i la defensa no vol dir una defensa en un sentit que impliqui una actitud ofensiva pels altres, sinó la protecció dels seus drets i la satisfacció de les seves necessitats. Això imposa un cert ordre. Aquesta obligació que tenim nosaltres en relació a la nostra economia, en relació als nostres obrers, la tenen a tot arreu — no la tenim nosaltres solament — en relació als seus; és una acció que si es repartia degudament seria més fàcilment posada en pràctica. El problema que a nosaltres s'ens planteja, i aquest és l'aspecte que pot semblar perillós en el sentit a què alludia el senyor Comorera, el problema que s'ens planteja és que aquesta acció protectora del propi obrer no es realitza enfora de la nostra terra, no es realitza amb aquesta idea, amb aquest pla, amb aquesta concepció i amb aquestes mires que nosaltres hem exposat avui. Aleshores, tenim només una acció esporàdica isolada que acaba de reforçar el fenomen; és aquella a què ja alludia ahir, de Madrid, i que es pot produir en uns quants llocs, en aquells llocs precisament on hi ha vida, on hi han elements de producció i on hi han les condicions i els elements necessaris perquè es resolgui una part d'aquest problema. Evidentment, hi ha una cosa en la qual joestic d'una conformitat absoluta amb el que ha exposat el senyor Comorera; hi ha en el fons de tot això un problema d'estadística, un problema de saber què ens passa. Totes aquestes masses immigrants que arriben aquí arriben en unes condicions, en relació al coneixement que dels seus moviments i de les seves condicions té l'autoritat, molt inferior a les condicions en què arriben tots els altres forasters que vénen per conductes normals. Aquí no hi ha absolutament res montat per a saber quan arriba una expedició d'aquestes, qui són els qui la componen, si són gent que ja havia viscut aquí, si són elements nous, quina capacitat tenen per al treball; res absolutament, ni on van a parar, ni com viuen, ni què fan. Després, apareixen en la vida pública en forma de mendicitat, de venda ambulat i de manifestacions diverses de penúria, de misèria; però tot això no està concretat enlloc, i ningú que vulgui fer un estudi té on anar-ho a cercar. I en aquest sentit, sí que jo crec que, amb traspàs de serveis i sense traspàs de serveis, hi ha alguna cosa a realitzar. És també convenient aquesta funció de les Borses de Treball. Jo no sé si he de referir-me a aquesta funció, tan estrictament lligada amb els fets contractuals de la vida del treball, com demanava el senyor Comorera, perquè potser trobaríem en l'estudi de la realitat alguna cosa que ens ho faria modificar. Però la idea ha d'ésser aquesta. Jo crec que hi ha una cosa que

acabaria de completar aquesta funció. La Borsa del Treball és una cosa que està localitzada; hi ha una Borsa del Treball en les grans poblacions, en tots els Ajuntaments, en uns llocs o altres, però l'obrer té una mobilitat i potser convé que aquesta mobilitat de l'obrer correspongui a alguna del tipus documental que la vagi seguint. Potser un complement de les Borses del Treball seria un document d'identitat personal de l'obrer, en el qual aquestes condicions que ell fixa i dona a la Borsa del Treball constessin en un document que ell portés, que li servís com un reconeixement d'identitat, que potser també trobaríem que serveix per a suplir altres documents d'identitat necessaris a tots els ciutadans.

El Sr. COMORERA : D'acord amb la Llei, la Borsa actual de la Generalitat serà una Borsa coordinatòria de totes les altres que hi haurà a Catalunya. Això és una qüestió molt important.

El Sr. ROMEVA : Es un fet ; o nosaltres anem a emprendre una acció d'activitat en matèria d'obres públiques que ens donarà bona part de solució al problema de l'atur, o nosaltres potser no haurem respost ben exactament a allò que el nostre poble espera de nosaltres avui. Però també és un fet que això no ho podrem fer ara com ara amb una gran extensió de mitjans econòmics. I per això és encara més important que ens preocupem d'aquest problema, perquè no ens trobem en què les necessitats que aquest treball ha de resoldre ens siguin portades aquí en el mateix moment en què nosaltres estem arbitrant els mitjans per a resoldre'l. Jo no crec que, plantejada la qüestió en aquests termes, pugui arribar a molestar l'esperit patriòtic, diguem-ho així, dels de fora de Catalunya. Però és que per damunt d'aquestes molèsties hi ha una acció de govern que hauria d'estar tan interessada com nosaltres en contribuir a aquesta solució. I això pot fer entrar en joc una altra forma d'intervenció, que potser és la que jo preveia quan, en lloc d'anunciar el prec al senyor Conseller de Governació, l'anunciava al senyor Conseller Delegat, i és que de Govern a Govern, d'autoritat a autoritat, de representació a representació, es poden cercar fórmules i es poden estudiar solucions perquè aquesta acció que nosaltres emprenguem aquí, de regulació i de control del moviment immigratori, pot tenir una correspondència als llocs on aquest moviment s'inicia i es provoca.

El senyor Comorera ha fet allusions a aquella influència que els fabricants i els patrons i tots aquells que, en general, podrien donar treball, exerceixen sobre els obrers per a aplicar-la després a finalitats polítiques. Jo crec que aquesta és una qüestió que existeix, que ha existit...

El Sr. COMORERA : I que no ha d'existir.

El Sr. ROMEVA : I que no ha d'existir, però que, regularitzant totes aquestes coses, sense haver d'arribar a unes limitacions massa estrictes que arribin a lligar els patrons i els obrers d'una manera engavanyosa pel moviment de l'economia, es poden resoldre. Que es resolien ja ara, és un fet evident a tot arreu, i que l'esperit que avui es troba a tot arreu ja no s'adapta a aquests fets d'utilització de la influència, en el sentit que deia el senyor Comorera. Però jo celebraré i ce-

lebraria que s'iniciés una organització de totes aquestes activitats per a obtenir aquest resultat que jo considero molt saludable.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula per a allusions el senyor Rossell i Vilar.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Senyors Diputats: Aquest problema de la immigració trobo que és un problema tan interessant i que afecta tan profundament la vida catalana, que jo crec que assenyalant solament el fet de què el 80 per 100 dels nostres establiments benèfics i d'assistència social estan ocupats per gent immigrada, el fet de què els obrers que estan sense feina constitueixen almenys el 75 per 100 de la població obrera de Catalunya i el fet encara més significatiu que la llista dels detinguts per la policia com atracadors i com provocadors de conflictes socials no són precisament noms catalans, això sols ens dóna una idea de la importància enorme que té aquest problema per a la vida de Catalunya. Però jo no vull ocupar-me d'aquesta qüestió perquè ja li ha donat tota l'extensió merescuda, en allò que fa referència a la regularització del treball, el senyor Comorera, i no vull intervenir tampoc en aquest problema de l'assistència social i de la beneficència. Però sí que em vull ocupar d'un fet més greu encara, i que significa un perill per a l'existència mateixa de Catalunya, no de Catalunya com a expressió geogràfica. Jo dic que si la immigració continua en les proporcions que va seguint fins ara, Catalunya que fins ara havia anat absorbint a tots els immigrants, Catalunya serà l'absorbida, i la població immigranta serà l'absorbidora de la població autònoma de Catalunya. Tots els països del món, quan hi han corrents immigratoris d'aquesta mena, han pres llurs mesures; però noteu vosaltres un fet: que Barcelona, que Catalunya, és una porta oberta a tots els vents, que no hi ha manera de poder aturar la immigració, que no té manera Catalunya de poder-se defensar d'aquest allau immigratori. Doncs bé, contra aquest fet en el qual el Govern de Catalunya tot just té mesures per a poder-s'hi oposar, jo crec que ha de venir l'acció particular, i aquesta acció particular s'ha de manifestar com una defensa de la raça, en el sentit de què la raça, la raça catalana, faci el propòsit de no deixar-se absorbir per l'element foraster. I fins notareu vosaltres que es calcula a Catalunya que el corrent immigratori és d'uns 60,000 a uns 75,000 individus l'any, i en canvi als Estats Units, des del 1927, no hi poden entrar més de 150,000 immigrants cada any, en una població de 125 milions d'habitants. Però deixem a part aquestes qüestions i anem a tractar d'una altra qüestió que és vertaderament més important, molt més fonamental, que és la qüestió de l'existència mateixa de Catalunya, quan veiem Catalunya a través de la raça catalana, i que comporta lligada la qüestió que afecta a la cultura. I consti que la paraula cultura jo voldria que no s'interpretés com a sinònim o equivalència de les paraules *civilització* i *instrucció*, sinó que la paraula cultura s'interpretés com la creació d'un poble en el que fa referència a les manifestacions intel·lectuals i voldria que es dongués a la paraula cultura la mateixa inter-

pretació que li donen els prehistoriadors. Doncs bé, senyors Diputats, nosaltres, com a catalans tenim una cultura pròpia, o sigui que nosaltres tenim manifestacions intel·lectuals, tenim manifestacions espirituals també, que es diferencien completament de les manifestacions intel·lectuals i espirituals d'altres pobles, però aquesta cultura que nosaltres tenim i de la qual tots estem joiosos i per la qual el poble de Catalunya en ple ha hagut de fer sacrificis per a poder-la mantenir, com recentment s'ha provat amb el fet de l'adquisició de la col·lecció de pintures i obres d'art Plandiura, tot això que nosaltres volem mantenir i conservar perquè representa la nostra cultura, ens obliga a conèixer les característiques del problema i ens obliga a vetllar pel manteniment dels prestis d'aquesta cultura, perquè si no ho féssim així ens col·locaríem en la mateixa situació del pagès innat que volgués que els seus arbres li donguessin fruits sabrosos sense preocupar-se per res de controlar aquests arbres i fer els treballs convenients per tenir la deguda cura en ordre al cultiu i a lliurar-los de paràsits. Nosaltres estem conformes respecte aquestes qüestions en què hem de mantenir la nostra cultura, però quan es tracta de saber d'on emana aquesta cultura, que és com afirmo únicament un fruit especial de la raça, en tractar de la raça, en sentir el nom de la raça, aleshores ja no volem saber res. I això constitueix un gran defecte per a nosaltres. Hi ha una temença catalanista de què nosaltres ens hem de negar a afirmacions categòriques, i jo afirmo que si no posem gran cura en la conservació de la raça catalana, l'obra, les obres de la cultura catalana desapareixeran o cauran en el silenci, no en un silenci secular, sinó milenari, com ho proven els mateixos fets de la nostra prehistòria, quan en el període neolític, al final del període neolític, el poble d'Àlmeria va invadir no sols Catalunya sinó gran part d'Europa, i a conseqüència d'aquesta invasió hi va haver un silenci milenari, un silenci de més de tres mil anys, durant el qual la raça catalana no va produir el més mínim. I això mateix es torna a reproduir en la primera edat del ferro, quan els pobles del sud d'Espanya, en la invasió ibèrica, ocupen gairebé tot Catalunya. Si aleshores tampoc es pot apreciar de cap manera que el poble de Catalunya produí el més mínim com a cosa pròpia, aleshores tampoc s'aprecia cap fet de cultura catalana; en canvi, en els moments en què la raça es troba purificada per haver transcorregut el temps de les invasions i ha pogut ja eliminar els elements estranys de la seva raça com succeeix a l'època megalítica, Catalunya dóna una gran extensió a la seva cultura i la cultura catalana ocupa, no cal dir-ho, no tan sols la Catalunya actual, sinó que aquesta extensió cultural ocupa tot el migdia de França i arriba fins a l'altura de l'actual París.

Doncs bé: si ara nosaltres ens deixem absorbir per aquesta influència contínua d'immigració, correm el perill de què la cultura catalana sofreixi un gran cop, com ocorre sempre que hi ha mescles de raça, que hi ha mixtificacions de races. Quan les races es mixtifiquen, les races no produeixen res, no donen mai un pas endavant en el sentit de la cultura, no creen res propi. Un bon exemple d'això que diem el tenim, en l'antiguitat, amb el cas formidable de

Roma. Roma, que portà més de 800 anys una política absolutament independent i disfrutà de totes les riqueses del món, perquè la riquesa és necessària per la producció de cultura, arriba un moment en què no produeix res en ordre a la cultura, fins el punt que Roma, com han dit molts autors, no figura per res en la cultura, com si en realitat la història de la cultura d'aquella època es pogués escriure sense el nom de Roma. Hi ha també un fet modern, un fet contemporani: és el fet de l'Amèrica. Amèrica es troba, per les circumstàncies especials, amb una població completament mestitzada, especialment l'Amèrica del Centre i del Sud, i així s'explica que d'Amèrica no hagi vingut cap prova ni cap demostració de cultura. S'ha de fer la salvetat respecte a Mèxic, que compta amb un 50 ó 60 per 100 de raça pura, i sens dubte per aquest fet en el món de les arts ha aparegut una escola pictòrica completament diferent de les escoles pictòriques fins ara conegudes en el món, que és un producte directe de la raça mexicana autòctona.

Ens hem estès en aquestes disquisicions, senyors Diputats, per demostrar que la cultura té una genealogia, té un origen, perquè les coses no es fan perquè sí, sinó que totes les coses responen a un procés que les precedeix. Lògicament, s'ha d'arribar a la conclusió que els fets de la cultura catalana provenen directament de la raça catalana. Però jo voldria abans d'acabar treure alguna suspicàcia de la Minoria socialista, que algunes vegades, en parlar de l'esperit català, en voler assentar alguna cosa catalanista...

El Sr. RUIZ I PONSETI: Em sembla que no ho aconseguiu.

El Sr. ROSSELL I VILAR: ...ha demostrat una certa por al nostre catalanisme, com si el nostre catalanisme fos un xovinisme que tingués una significació imperialista, i si alguna cosa hi ha que es pugui oposar més eficaçment a l'imperialisme, és precisament aquest amor a la raça considerada com una font de cultura, perquè una cultura exigeix estímul i, per amor a la mateixa cultura, l'existència d'altres cultures. I així, si nosaltres sabem que la raça és la productora de cultura, no podem sentir cap motiu perquè una raça destrueixi una altra raça.

El Sr. COMORERA: Vós no sabeu, senyor Rossell, que no hi ha més que una cultura.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Senyor Comorera, jo he de dir a la V. S. una cosa, i és que la cultura per mi no és sinònim de civilització. La cultura, com deia abans, és la creació espontània d'una raça, i la civilització és senzillament l'aportació, la barreja, de totes les cultures, com una espècie de mar que recollís totes les aigües que surten d'aquests manantials de la cultura. Ara bé; en les poblacions mestices, com que no hi ha productors de cultura, s'ha d'anar a abeurar a aquest mar de la civilització, però en canvi les races que tenen sublimades aquestes funcions de producció de cultura, no tenen necessitat d'anar a abeurar a la civilització més que en el cas d'un control, més que en el cas d'una consulta. Però aquesta facultat intel·lectual, aquesta cosa o aquest do que podríem qualificar gairebé de diví, això és exclusivament de la raça. No ens estranya que la V. S., senyor Comorera, hagi dit que sols reconeix una cultura, perquè ja sabem que els socialistes tenen dogmatisme.

El Sr. COMORERA: No som dogmàtics. Els dogmàtics sou vosaltres.

El Sr. ROSSELL I VILAR: De cap de les maneres, i vaig a demostrar-vos-ho. Sou doctrinaris...

El Sr. COMORERA: Doctrinaris, sí, però dogmàtics, no.

El Sr. ROSSELL I VILAR: ...en un sentit dogmàtic, ho sou tots els marxistes.

El Sr. COMORERA: Mai.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Retiro, si voleu per un moment, el que sigueu dogmàtics. Però els socialistes creuen, i en això no em direu el contrari, que el millor que s'ha produït al món és la doctrina socialista i que és la cosa més ferma que existeix.

El Sr. COMORERA: Evidentment.

El Sr. RUIZ I PONSETI: És clar. (Rialles.)

El Sr. ROSSELL I VILAR: Doncs bé, jo he de dir a la V. S. que està equivocat: jo he de dir a la V. S. que hi ha una cosa més ferma, no ja que la doctrina socialista, sinó que totes les doctrines del món, i aquesta cosa és la raça. (Molt bé!, en la Majoria i Minoria de la Lliga Catalana.)

El Sr. COMORERA: És l'home.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Perdoni la V. S., li vaig a demostrar aquí en dos minuts. La V. S. recordarà que el seu company de Madrid don Fernando de los Ríos, en el discurs de totalitat de la Constitució...

El Sr. COMORERA: Em permet una observació? Company a mitges.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Rossell i Vilar, senyor Comorera, jo prego a les VV. SS. que no es desviïn del debat, perquè el temps apremia per la discussió. Ja podrem discutir un altre dia les doctrines socialistes. Té la paraula el senyor Rossell i Vilar.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Jo solament volia dir que el sol fet de què la Minoria socialista estigués, aquí senta un fet diferent del Partit Socialista a Madrid.

El Sr. COMORERA: Això ja ho reconeixem.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Hi ha una cosa més forta que la doctrina socialista i és aquest fet diferencial de la raça. Però volia dir una altra cosa i és que els socialistes varen aplaudir tan fortament a don Fernando de los Ríos en un passatge molt significat del seu parlament i quan deia que havia sentit una emoció, l'emoció més fonda de la seva vida, amb motiu de trobar-se a Suïssa, al Jura, i ensenyar-li el coll per on havia passat Cèsar.

El Sr. COMORERA: És un literat.

El Sr. ROSSELL I VILAR: És un socialista molt significat; i un altre, al recórrer tot Amèrica sentint parlar el castellà.

El Sr. COMORERA: Ja, el geni de Castella.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Respecte al primer punt, noteu que el Cèsar va desembarcar a Empúries i jo també he estat a Empúries, i estava molt satisfet de què la naturalesa hagués ajudat a esborrar completament les petjades del Cèsar, que les dunes haguessin esborrat les petjades del Cèsar, perquè cap Fernando de los Ríos no les pogués seguir.

I he de dir una altra cosa i és una petita expansió que potser vosaltres en direu imperialis-

me de Catalunya, que ha deixat un petit rastre que compararia a un gra de sorra amb tota la platja, i és el cas d'Alguer de la illa de Serdenya, que és l'únic que resta com a mostra de l'expansió catalana. Doncs bé, jo no me'n sento satisfet de què parlin en català, però, en canvi, em sento satisfet de què quan un repassa la bibliografia jurídica italiana, gairebé en tot el que es refereix a la illa de Serdenya, troba que la majoria d'obres jurídiques es refereixen al Dret Català, es refereixen a què el Dret Català substitueix el que hi havia a la illa de Serdenya, i aquesta acceptació voluntària, aquest imperialisme espiritual, això sí que m'omple de satisfacció.

El Sr. COMORERA: A nosaltres, també.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Però no m'ompliria de satisfacció parlar de l'expandiment d'una llengua imposat per totes les violències. I us dic que el discurs que fou aplaudit per tota la Cambra i amb entusiasme pels socialistes de Madrid; crec que si aquí n'hi hagués un que fes un discurs socialista, no trobaria cap aplaudiment. Vegeu com aquí constituïu una base, i com allà en constitueixen una altra, i és que per damunt de tot hi ha aquesta cosa que s'anomena la raça. (*Molt bé! i aplaudiments, en la Majoria i Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Segueixi en l'ús de la paraula el senyor Rossell i Vilar, i li prego que sigui breu.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Senyors Diputats, m'agradaria que s'esvaïssin tota mena de recels que poguessin haver-hi en la paraula raça.

El Sr. COMORERA: Per nosaltres, desapareguets.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Estic molt satisfet d'aquesta declaració, i això m'obliga a no insistir més sobre el particular, i per a satisfer els desitjos de la Presidència, vaig a acabar en dos minuts.

El Sr. PRESIDENT: Interpreto el temps reglamentari de què es pot disposar.

El Sr. ROSSELL I VILAR: Nosaltres, en les circumstàncies polítiques en què ens trobem, no tenim altra sortida, no tenim altra acció que aquesta acció particular. Jo voldria veure, doncs, com aquesta acció particular es manifesta i com hi ha una major natalitat en la raça catalana, i com es sap guardar a Catalunya dels creuaments, i això em sembla que és una cosa que no pot molestar a ningú, ja que cadascú s'aparella amb qui li sembla bé. De manera que el mantenir la raça pura, per nosaltres suposa la continuïtat de la cultura, i si no mantenim la raça pura, Catalunya pot quedar reduïda a una expressió geogràfica. Aquest problema d'immigració d'ara té una semblança amb la immigració prehistòrica de què parlava. Desitjaria, doncs, que Catalunya tingués consciència d'una sola cosa: de què som catalans, i l'ésser catalans no solament vol dir votar a tal o qual Partit, sinó que per damunt de la política hi ha una altra missió a complir, que és la única que dóna dret a la història i a la posteritat: la creació de la cultura, el fer cultura, que és el fet més sublim que pot realitzar una societat civilitzada.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: Naturalment, en plantejar ahir el senyor

Romeva la seva pregunta que avui s'ha traduït en una interpellació, han de reconèixer les VV. SS. que jo vaig donar tota mena de facilitats perquè es pogués explonar a fons aquest problema de la immigració. Avui ens trobem en què en aquesta interpellació han fet ús de la paraula el senyor Comorera, de la Unió Socialista de Catalunya; el senyor Romeva, de la Unió Democràtica de Catalunya, i el senyor Rossell i Vilar, de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

El senyor Comorera ha plantejat el problema amb uns termes nous, en uns termes que entren de ple en el terreny de l'economia. Ahir es plantejava aquesta qüestió sota uns termes relacionats amb l'ordre públic, amb la sanitat i amb el treball, i avui, més que en relació al treball es planteja un problema d'economia. No és per a ningú desconegut que les crisis tenen un fonament directe dintre l'economia. El senyor Comorera ho ha reconegut; el senyor Romeva també, des d'una altra posició. Aquestes crisis fan aquests corrents migratoris, fan que dels llocs en els quals no hi ha els mitjans de vida normal es vingui als llocs on aquests mitjans de vida semblen més assequibles a les necessitats humanes. Aquest fet ha donat lloc a què el senyor Comorera hagi cercat una solució pràctica. Ell ha dit «jo no hauria intervingut en aquesta interpellació sinó hagués estat perquè entenc que la Generalitat i el Govern de Catalunya tenen mitjans a les seves mans per a resoldre d'una forma pràctica aquest problema». Ha parlat de la Llei de la República espanyola de la col·locació obrera, aquesta Llei de col·locació obrera per la qual es mana la creació de les Borses de Treball als Ajuntaments, on es formen en primer terme les estadístiques i en segon terme es dóna treball als obrers de la població respectiva. Diu ell: «la Generalitat té els mitjans de fer complir aquesta Llei». Perfectament sap el senyor Comorera que dintre de les concessions fetes per l'Estatut atorgat no tenim la legislació sobre Treball; tenim senzillament en aquest aspecte l'aplicació de les lleis de Treball. Jo puc dir al senyor Comorera que el Conseller de Treball ha començat a posar en pràctica ja l'aplicació d'aquesta Llei, que ha recomanat hi ha indicat als Ajuntaments la necessitat de la creació d'aquestes Borses de Treball. No és necessari — com m'ha semblat desprendre's de les paraules del senyor Comorera — que sigui el Conseller de Governació, perquè té l'Administració Local, el qui s'adreça als Ajuntaments.

El Sr. COMORERA: En col·laboració els dos Consellers, he dit.

El Sr. CONSELLER de Governació: Pot ésser directament el Conseller de Treball, sense passar per res pel Departament de Governació el qui es pot adreçar d'una manera directa als Ajuntaments ordenant-los el compliment d'una Llei ja aprovada. En virtut d'aquesta posició — que jo volia remarcar, perquè no depèn absolutament res del Departament de Governació —, el Conseller de Treball ja ha fet el que calia, i jo puc dir al senyor Comorera que avui a Catalunya hi ha molts Ajuntaments que tenen ja instaurada la Borsa de Treball i que altres Ajuntaments estan en el període de creació d'aquestes Borses. Jo crec que el

zel i l'acreditada bona voluntat que sempre ha posat el Conseller de Treball en aquests afers farà de manera que la Llei de col·locació obrera sigui un fet en la seva aplicació a Catalunya.

Em felicito que ací, al Parlament de Catalunya, s'hagi plantejat aquest problema amb l'altesa de mires que s'ha plantejat. S'ha parlat en un sentit que veritablement a mi m'ha impressionat, en el sentit de cercar solucions al problema. No s'ha fet una interpellació en aquella forma que comporta gairebé sempre una interpellació: una acusació oberta al Govern. No: aquesta interpellació més aviat és la manera que han trobat les Minories i la Majoria d'ajudar, de facilitar, d'aplanar el camí al Govern per a les tasques a realitzar. I jo forçosament en nom del Govern he d'agrair aquesta bona voluntat de les Minories i aquesta bona voluntat de la Majoria en aplanar les dificultats en un problema d'una gravetat que no ha escapat a ningú la importància que té actualment a Catalunya. I en plantejar amb aquesta altesa de mires el senyor Comorera la part que ell ha tingut en aquesta interpellació, ha dit que havíem de cercar les solucions, no en un sentit xovinista, no amb una mena de rencors als no nascuts a Catalunya, sinó que havien de cercar-se en un sentit humanitari, de pròpia defensa del treball. *(El senyor Comorera interromp amb unes paraules que no es percebeixen clarament.)* Són les seves paraules textuals: «la pròpia defensa dels treballadors», i jo li he de dir que la pròpia defensa dels treballadors potser és l'argument més formidable que s'ha esgrimit ací per a dir que s'ha d'evitar aquest corrent immigratori. Aquest corrent immigratori és tan fons, que ahir es parlava de l'excés que representava això sobre la manca de natalitat a Catalunya, i era jo des d'aquí que interrompia quan parlava el senyor Vallès i Pujals del problema. Jo deia: «és coberta aquesta manca de natalitat amb un excés que avui podem qualificar d'extraordinari». No sé si la V. S., en dir que amb l'aplicació estricta de la Llei de col·locació obrera, entén que amb això es soluciona el problema de la immigració. Jo crec que la V. S. ha senyalat solament una d'aquelles petites solucions que poden venir a reduir aquest corrent immigratori. Doncs jo he de dir avui, ja plantejat el problema en aquests termes, que amb l'aplicació estricta de la Llei de col·locació obrera no n'hi hauria prou per a resoldre el problema de la immigració. La immigració obrera avui a Catalunya té diversos factors, com deia jo ahir; és gairebé una qüestió del conjunt del Govern, no d'un Conseller en particular; potser el que menys participació té en aquesta qüestió és el Conseller de Governació, perquè com molt bé ha reconegut la V. S., en aquest sentit el Conseller de Governació només hi podria tenir una intervenció policial, i com que el Conseller de Governació, en el sentit policial, entén que abans ha de precedir sempre, han de precedir necessàriament una sèrie de lleis justes, una sèrie de lleis humanes que facilitin el que la gent s'hi trobi bé en els mitjans de la seva pròpia vida, és per això que la sola aplicació de la Llei de col·locació obrera no resoldria aquest problema.

Hi ha un problema de treball, hi ha un problema de sanitat, hi ha un problema d'ordre públic que ve a conseqüència de tot això, i després hi ha el problema d'alta defensa de la raça que tan bri-

llantment ha exposat el meu company i amic senyor Rossell i Vilar. Sobre el problema de la sanitat jo només he de fer referència, perquè el Parlament ho sàpiga, a què avui dia a Catalunya hi ha hagut una invasió del tracoma, la malaltia aquesta que destrueix els ulls i que s'importa d'una manera parasitària amb aquests corrents immigratoris. Això preocupa de tal manera a les autoritats de Catalunya, que es va a la instauració d'un Hospital preventiu de la malaltia del tracoma i d'un hospital curatiu d'aquest flagell. Aquest problema també afecta directament a la qüestió de la immigració i no té cap mena de solució per mitjà de la Llei de col·locació obrera.

Si resumim tot allò que s'ha dit ací; si jo recullo el que ha dit el senyor Romeva i el que ha dit el senyor Rossell i Vilar, veurem que en general dintre de Catalunya, i en aquest Parlament de Catalunya hi ha el desig manifest, clar, evidentíssim, de reconèixer la manca de mitjans que avui té el Govern de Catalunya per a poder parar d'una manera absoluta aquests corrents immigratoris, però també se l'estimula perquè amb tot i aquests mitjans deficientes que té, els apliqui amb tota intensitat per a resoldre aquest problema que és un problema viu, un problema de realitats que no es pot defugir. Jo he de dir, per acabar, resumint tota la qüestió plantejada ací, que el Govern de Catalunya no solament farà ús de totes aquelles facultats que li dona la Llei, encara parcialment traspasada a Catalunya, sinó que d'autoritat a autoritat, com deia molt bé el senyor Romeva, de poder a poder, manifestarà al Govern de la República la necessitat de la col·laboració en aquesta obra, no en el sentit estricte de posar límits a què vinguin les gents que no han nascut a Catalunya, que no tenim cap mena d'animadversió contra aquestes gents, germans nostres d'altres pobles d'Ibèria, sinó en el sentit de la pròpia defensa del treballador que ací creu trobar treball i no el troba. En aquest sentit el Govern de Catalunya complirà amb el seu deure. *(Molt bé, en la Majoria.)*

El Sr. PRESIDENT: Hi ha una proposició incidental que el senyor Secretari es servirà llegir.

Un Sr. SECRETARI: «Al Parlament de Catalunya: Els Diputats que sotasignen, amb motiu de la interpellació desenvolupada sobre el problema de la immigració a Catalunya, tenen l'honor de proposar s'acordi confiar en què el Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya sense perjudici d'activar tota tasca preparatòria que faci més ràpidament eficaç la gestió que ha de pertocar-li, interressi del Govern de la República les mides pertinents per a resoldre el problema de què es tracta i a obtenir el més ràpid traspàs dels serveis relacionats amb aquest afer com ja està fent a satisfacció del país.

Palau del Parlament, 16 de març del 1933. — J. Simó i Bofarull, J. Serra i Hunter, J. Andreu, Battestini, Gonçal Ibars, F. Viadiu, A. Dot i Arxé, P. Cerezo, Laureà Dalmau, Armendares, Soler i Bru.»

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull, signant de la proposició.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Els signants d'aquesta proposició incidental es permeten tenir l'esperança que mereixerà l'aprovació unànime de la Cam-

bra. Aquesta proposició incidental s'ha redactat abans de sentir les eloqüents manifestacions dels senyors que han intervingut en aquest debat. I això s'explica per un fet ben corrent, i és que en les freqüents conferències que té la Majoria amb els membres del Govern es parla d'aquests problemes, encara que la Majoria s'absté de portar-los al saló de sessions, i en canvi, amb un perfectíssim dret, els que no formen part de la Majoria, fan molt bé de portar-los aquí. Aquesta proposició incidental es defensa sola, i tan sola que presumim la unanimitat de la Cambra a favor seu. Té tres extrems cabdals. El primer, no cal estimular el Govern, però diem que confiem que seguirà actuant intensament com fins ara en aquella labor preparatòria per a resoldre el problema que en part ha estat esmentat encertadament pel senyor Comorera, i en altra part, pel senyor Romeva. L'estadística és la pedra angular de tot aquest treball; no hi pot haver altre mitjà, sense una estadística el més exacta possible, i en aquest país ja sabem tots que estem desprovistos absolutament d'estadístiques, sobretot de les que no afecten al fisc. No sé pas com sense trobar un mitjà d'identificar la personalitat, ultra establir com s'ha de fer amb tota la seva intensitat el servei de Borses de Treball, com es pot alegar davant la Borsa de Treball la personalitat i temps de permanència d'aquells individus en la localitat de què es tracti. S'ha de començar per aquí, i en això es refereix la proposició incidental quan tracta de la labor preparatòria.

En el segon aspecte, ens trobem amb un aspecte constitucional. La Constitució de la República, com totes les Constitucions liberals, estableix el dret de lliure residència, i el Govern de Catalunya no té facultats ni per a regular ni per a modificar aquest dret en l'aspecte que avui ens ocupa aquí. I perquè la Generalitat no pot fer-ho, per això demanem que obtingui del Govern les actuacions que possibilitin el que pugui anar-se a l'arrel del mal, que és l'evitar la sortida d'aquests individus d'aquell poble i montar ben montada la Borsa de Treball a base de la coordinació de Barcelona amb tots els Municipis d'Espanya on han de regular l'èxode dels que sobren allí, vers on facin falta. I el tercer extrem, és activar el traspàs de serveis. Ja ens consta a tots nosaltres que tant el Govern com els representants de Catalunya a la Comissió que d'això s'ocupa, fan tot el possible, malgrat certs entrebancs indirectes que poden haver-se posat en el camí, per activar aquest traspàs de serveis.

I com a obra conjunta relacionant aquests tres extrems, el Govern de Catalunya seguirà com fins ara i procurarà trobar una solució que sigui menys doctrinal i més efectiva.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Es per a parlar respecte la proposició incidental que acaba de presentar-se. Suposo que aquesta proposició incidental no és més que una manera de donar expressió a un desig o a un pensament dels que l'han subscrit, perquè en realitat en els termes en què ve redactada no hi ha en aquesta proposició incidental cap proposta d'acord concret, i jo crec que era molt difícil que hi fos també la proposta d'acord concret; que no hi ha

més que l'expressió d'un desig que aquest problema es resolgui, és a dir, que la proposició incidental ve a reproduir sota la signatura dels Diputats que la signen, el mateix que s'ha dit aquí en el curs d'aquesta interpellació.

Però aquesta proposició incidental, perquè pogués ésser votada per la nostra Minoria, té dos inconvenients: Primer, el de la seva mateixa vaguetat quan parla de les mesures pertinents que poden recabar-se del Govern de la República. Seria necessari que abans examinessin quines són aquestes mesures pertinents, perquè en algunes d'elles hi podem éstar d'acord i en altres, no; és a dir, que no podem donar al Consell Executiu un encàrrec en blanc per a recabar del Govern de la República unes mesures pertinents, perquè això implicaria una confiança, un vot de confiança que amb tot el respecte degut a les persones no creiem que hàgim de donar al Consell Executiu.

L'altra raó, per la qual no podem votar aquesta proposició incidental, és perquè en ella, en fer referència al traspàs de serveis que s'ha de fer de l'Estat a la Generalitat, es fa també una apreciació respecte a la manera com aquest traspàs de serveis s'efectua. En la proposició es consigna una aprovació de la gestió i de l'actuació de govern quant al traspàs de serveis i es manifesta que és vista amb general satisfacció. Sense que hagi d'entrar en un debat respecte a com el traspàs de serveis s'efectua, aquesta Minoria no participa d'aquesta suposada satisfacció general, sinó que creu que hi ha molts motius de crítica i es reserva en un altre debat formular-los i examinar-los oportunament. Per consegüent, no sé si els signants de la proposició voldran mantenir-la i voldran que es voti; si ho volen, en aquest cas haurem de votar en contra, restant explicats els motius pels quals aquest vot es formula. No significa una discrepància respecte la necessitat d'acudir a la resolució d'aquest problema. Només lluny de la sessió d'ahir, un representant de la nostra Minoria havia proposat precisament que s'addicionés a l'Estatut Interior de Catalunya un article, en el qual es tractava de l'adopció de totes aquelles mesures demogràfiques que poguessin conduir a la conservació i normal extensió de la població de Catalunya, que constitueix el sustentacle del nostre règim i fins de l'existència del nostre poble. Per consegüent, respecte d'aquest punt quant a l'orientació, quant a la necessitat d'aquestes mesures demogràfiques, som els primers en sostenir-les. Quant a aquestes mesures, nosaltres no podem parlar d'una manera vaga i general, sinó que tenim necessitat, abans de donar el nostre vot, que es concretin i precisin per a saber si podem donar-li la nostra conformitat. Per consegüent, atesos els termes en els quals ve formulada la proposició, nosaltres haurem de votar en contra.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull, per a rectificar.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: En nom dels signants de la proposició lamento no poder-la modificar respecte el segon extrem de la mateixa. És natural que no precisem les mesures que el Govern de la República pugui, d'acord amb la Generalitat, adoptar respecte d'aquest problema.

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Ja he dit que en virtut de preceptes constitucionals no podem nosaltres restringir el dret de residència, i és el Govern el que deu aplicar aquestes mesures, i quant al reste, com que no havíem sentit cap impugnació per la forma de portar a cap el traspàs de serveis, creïem que mereixia l'aprovació de tothom.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Senyors Diputats: La proposició incidental que ha estat redactada abans del debat no és segurament la que interpreta millor l'esperit del debat, recollit pel propi Conseller de Governació. Nosaltres no podem negar confiança al Govern, però nosaltres tampoc podem manifestar satisfacció per unes qüestions sobre les quals ja ens hem manifestat d'una manera discrepant. Nosaltres hem dit aquí reiterades vegades que els serveis es van traspasant d'una manera homeopàtica.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Comorera: jo li pregaria que no insistís en plantejar altres qüestions i que es cenyís únicament i exclusiva a aquella de la qual es tracta.

El Sr. COMORERA: És la proposició. És una qüestió sobre la qual nosaltres ja ens hem manifestat en principi en desacord a la forma amb què està actuant la Comissió de Traspàs de Serveis, tant quant a l'ordenació, segons la importància dels serveis traspassats, com en la quantitat, en el volum i en el temps en què aquests serveis es traspassen. Per això, jo pregaria als signants d'aquesta proposició que la darrera ratlla de la proposició incidental l'eliminessin, i que no ens posessin en la violència d'haver de votar en contra d'una cosa que nosaltres voldríem votar a favor. És a dir: confiança al Govern en el cas concret del debat, confiança en què el Govern tindrà no sols interès, sinó la capacitat suficient i l'energia suficient per a resoldre un problema greu com és el de la immigració artificial; aquesta confiança nosaltres li donarem plena, completa, perquè no tenim motius per a no donar-li; però passar d'això a una altra qüestió tan complexa com la de traspàs de serveis en la forma que s'està fent, ja és molt distint, ja canvia d'aspecte completament, senyor President.

Nosaltres votarem la proposició, però demanem que sigui per parts. Fins a la darrera ratlla votarem que sí, i en la darrera ratlla votarem que no. Nosaltres no podem dir, perquè no és aquesta la nostra opinió, que això es fa a satisfacció del país, perquè a satisfacció nostra no es fa. Això és el que volia dir, perquè no es pot barrejar una cosa amb altres. Representa anar d'un debat molt concret a una qüestió general, sobre la qual ja s'han manifestat opinions diverses i adverses.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Només per a contestar a una al·lusió que ha fet el senyor Simó i Bofarull respecte el traspàs de serveis. Deia la V. S. que no havia sentit cap impugnació ni cap crítica. El senyor Comorera ha contestat a això. Jo puc recordar-li que en la qüestió dels serveis d'Aviació Civil, en el traspàs dels serveis refe-

rents al règim d'Administració Local i en altres ordres, s'han manifestat aquí crítiques respecte la manera com aquest traspàs de serveis s'efectua no solament quant a lentitud en el terme, sinó també quant a les disposicions que s'adopten per a aconseguir que Catalunya obtingui les compensacions adequades.

Per consegüent, si aquest és el nostre criteri, està clar que nosaltres no podem votar aquesta proposició. Tampoc podríem votar-la no obstant pel caràcter general de les mesures a què fa referència. Jo comprenc que una Majoria, que el Partit d'Esquerra, vulgui votar una proposició manifestant la seva confiança al Govern. Nosaltres no tenim perquè fer aquesta manifestació de confiança avançada, votant la proposició que s'acaba de presentar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo em penso que el darrer incís no és el que volen que digui o entenen que diu els senyors que impugnen aquest incís. No diu si els serveis es fan ràpidament o no; diu que confia que el Govern — com ja està fent ara — farà tot el possible per a obtenir el més ràpid traspàs de serveis.

El Sr. PRESIDENT: Així, es posa a votació la proposició incidental. Prefereixen votació ordinària?

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Estem en plena votació i no puc concedir la paraula al senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: És per a demanar que es voti per parts, que es faci la votació en dues parts. Nosaltres podrem votar la que hem indicat i votarem en contra la darrera part.

El Sr. ANDREU: Com a signant de la proposició jo he de dir que no es pot votar per parts: s'ha de votar íntegrament i nosaltres la sostenim íntegrament.

El Sr. COMORERA: Aleshores ens abstenim de votar.

El Sr. PRESIDENT: Així doncs, en votació ordinària, amb els vots en contra de la Lliga Catalana i l'abstenció d'Unió Socialista, resta aprovada la proposició incidental. Segueix l'ordre del dia.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Títol III. El senyor Secretari es servirà donar lectura d'aquest títol.

(Un senyor Secretari llegeix tot l'articulat de l'esmentat títol, així com els vots particulars i esmenes que hi fan referència.)

El Sr. PRESIDENT: La Presidència fins ara ha interpretat d'una manera àmplia i benèvola el Reglament, perquè la Cambra seguís el ritme del treball de les Comissions. Però com sigui que ara el ritme s'ha d'accelerar, perquè afortunadament les Comissions porten constantment dictàmens a la deliberació de la Cambra, la Presidència fa aquesta observació perquè d'aquí endavant apli-

carà estrictament el Reglament en la duració de les discussions.

Un Sr. DIPUTAT de la Lliga Catalana : Estrictament?

El Sr. PRESIDENT : Estrictament ; és clar que sempre que hi ha un marge d'interpretació benèvol per a satisfer als senyors Diputats en l'ús de la paraula. Però procurarà de limitar la durada de les discussions a allò que el Reglament disposa, per tal que es pugui accelerar la discussió de l'Estatut Interior de Catalunya. Té la paraula el senyor Duran i Ventosa per a consumir un torn en contra el capítol I del títol III.

(Ocupa la presidència el senyor Martínez Domingo, Vice-president segon de la Cambra.)

El Sr. DURAN I VENTOSA : Senyors Diputats : En intervenir en nom de la Minoria de la Lliga Catalana en la discussió de la totalitat del capítol I d'aquest títol III, que fa referència als organismes jurídics de la Generalitat, no em puc proposar fer una impugnació total d'aquest capítol, perquè en matèria d'aquesta naturalesa no es tracta pas, com era possible en la matèria que hem vingut discutint aquestes tres setmanes, tenir una opinió diametralment contrària a la que havia proposat el Govern primer, la Comissió dictaminadora després. Es tracta més de fer una impugnació total d'aquests articles que integren aquest títol, es tracta per dir-ho així, de fer una introducció a la discussió d'aquest tema que es planteja en les deliberacions del Parlament, que entenem que és potser el més substancial, el més important que ha d'ésser objecte de les nostres deliberacions. No és que vagi a fer aquí allò que en alguns llibres de text se'n diu «la importància del tema», no. Però és que, evidentment, si algun motiu hi ha que justifiqui la realització de l'autonomia política de Catalunya, que vingui a demostrar la raó que tenia el poble català en demanar la seva autonomia, ha d'ésser la preocupació per aquells problemes candents que es refereixen a la organització dels seus poders públics. I dintre d'aquests poders públics és evident que el més important de tots és aquest del Parlament, que fa objecte del capítol I d'aquest títol III, en la discussió del qual anem a entrar.

Perquè fixem-nos, senyors, en què en rigor dintre del mecanisme de l'Estatut aprovat per les Corts Constituents dóna a l'autonomia de Catalunya, dintre de les organitzacions a què fa referència aquest Projecte de la Constitució Orgànica de Catalunya, que en rigor bé a ésser aquest Projecte, el Parlament és la fonamental, és la més important, que hi ha; tant que en una síntesi quasi podríem dir que quan es diu que els organismes jurídics de la Generalitat vénen integrats per tal o qual cosa, en rigor el que havia de dir-se simplement és que l'organisme jurídic de la Generalitat és el Parlament i aquells altres organismes que el Parlament faci funcionar. Perquè fixem-nos en què ja en l'Estatut, que és la nostra Llei constitucional donada per les Corts Constituents, es diu que els organismes jurídics de la Generalitat seran : el Parlament, el President de la Generalitat i el Consell Executiu. I per anar a regular aquests organismes es pel que en aquest títol III es divideix en capítols que jo trobo molt justificats, un dels quals es refereix al Parlament,

un altre al President de la Generalitat i un altre al Consell Executiu. Al Consell Executiu, especialment, potser en el Projecte de Govern no se li ha donat aquell relleu a què havia de tenir dret en confirmació a les mateixes prescripcions de l'Estatut fonamental. Però de tot això se'n ocuparà un benvolgut company, nosaltres farem ara extracció completa d'aquest extrem en quant ens sigui possible dintre de la Generalitat del que tenim el propòsit de dir ara.

I anem a referir-nos a la importància cabdal que tenen les funcions parlamentàries ; i per això tan sols hem de fer referència al fet que el President de la Generalitat i el Consell Executiu en realitat no són més que uns instruments del Parlament mateix ; instruments del Parlament mateix, sí, perquè encara que segons l'Estatut siguin uns organismes independents, tant per l'Estatut votat a Madrid com per aquest Projecte que hem de votar aquí, el President de la Generalitat resta subjecte al Parlament, del Parlament neix i al Parlament pot morir, el Parlament l'elegeix i el Parlament el pot destruir, perquè el Parlament és el que pot donar-li compte de les seves accions. Una cosa anàloga succeix amb el Consell Executiu, perquè si bé és cert que el Consell Executiu, dintre del Projecte almenys, no és elegit directament pel Parlament mateix, sinó que es designa pel President de la Generalitat, en realitat el Consell Executiu resta subjecte també constantment a les deliberacions, a les sancions i a les censures del Parlament.

Així, doncs, hem de reconèixer que el Parlament és la base fonamental de la nostra Constitució orgànica, i perquè és la base fonamental d'aquesta Constitució és pel que creiem que valdria la pena que aquest Parlament, que és realment una representació de totes les forces polítiques i vol interpretar tots els seus sentiments, hauria de donar una importància molt major del que sembla que dóna a aquesta Constitució fonamental. *(Alguns senyors Diputats de la Majoria enraonen entre ells.)* Compren el cansanci de la Cambra, però és deplorable que quan es tracten assumptes i qüestions tan interessants per la nostra organització, estiguin presents tan reduït nombre de Diputats, siguin tan pocs els Diputats que s'interessin sobre aquesta matèria.

El Sr. CANTURRI : Si no abuséssiu tant, no n'estaríem de cansats.

El Sr. PRESIDENT : Prego als senyors Diputats que no interrompin el Diputat que està en l'ús de la paraula.

El Sr. DURAN I VENTOSA : I jo prego al senyor President que no es preocupi, perquè en aquesta ocasió estic disposat a no contestar cap interrupció, se'm digui el que se'm digui. No estic d'humor per entaular els diàlegs a què altres vegades ens hem llançat i, a més, crec que la seriositat que comporta una discussió d'aquesta naturalesa, una discussió d'aquests problemes tan transcendents per la vida política del nostre poble, crec que exigeix que es faci així. *(Molt bé, en la Minoria de la Lliga Catalana.)*

El Sr. DURAN I VENTOSA : Ens trobem, senyors, en que anem a establir com a Constitució cabdal i fonamental de tota la nostra vida política

el Parlament, i no oblidem que això ens arriba en uns moments de profunda crisi del parlamentarisme. A Espanya tenim la desgràcia que en moltes coses anem endarrerits en relació al que es fa en els altres pobles, i no hem d'oblidar que Catalunya és Espanya. En definitiva s'ha viscut durant tot un segle en una ficció de sistema parlamentari. A Espanya hem tingut la desgràcia de què no hem arribat a la realitat d'un sistema parlamentari fins arribar el moment de la més gran i intensa crisi del sistema parlamentari en tot el món. El sistema representatiu parlamentari, una de les seves matitzacions del sistema representatiu en general, però més encara una forma parlamentària, és combatut en el dia d'avui per la dreta i per l'esquerra. Creuen els uns que el sistema parlamentari és un obstacle perquè l'acció de govern s'exerceixi amb la major eficàcia que creuen determinats sectors que deuria exercir-se per a poder anar a complir tots els fins primordials de l'Estat, cada vegada més extensos, perquè cada vegada és més àmplia l'esfera de l'Estat. I per això, per quan el sistema parlamentari o l'acció fiscalitzadora del Parlament, és un obstacle a l'exercici d'aquestes funcions governamentals, és pel que el sistema parlamentari està en crisi en moltes consciències; i és combatut el sistema parlamentari, per altre costat, perquè són molts també els que amb altres orientacions i amb idealitat completament diferent, entenen que aquest sistema de col·laboració, de discussió i de coordinació dels diferents parers, és un obstacle per a la realització de la seva idealitat, que entenen que és l'únic mitjà de poder arribar a realitzar totes les aspiracions d'una part de la societat. És per això que, d'un costat i de l'altre, s'acumulen oposicions i crítiques contra el sistema parlamentari, crítiques contra el sistema parlamentari en el moment en què Catalunya ha de basar tota la seva organització política en el Parlament. Per a evitar tota suspicàcia, jo he començar per declarar d'una manera categòrica en nom de la Minoria de la Lliga Catalana, que malgrat aquests inconvenients exposats per uns sectors i per altres, que malgrat que la crítica moltes vegades justificadíssima que des de la dreta i l'esquerra es dirigeix a l'acció del Parlament, nosaltres entenem que, avui almenys, no hi ha altra fórmula de Govern que la del sistema representatiu, i entenem que és una temeritat el volguer que avui la democràcia directa pugui ésser una realitat. La democràcia directa podrà arribar a realitzar una revolució, però no podrà constituir mai un sistema de Govern normal; i entenem també que és una temeritat el creure que l'absorció de tots els poders en una sola persona o en una oligarquia que estimuli la opinió, que un nombre reduïdíssim de persones puguin ésser un instrument capaç de realitzar els fins cada vegada més extensos de l'Estat modern. I siguin els que siguin els inconvenients i els defectes de funcionament del sistema parlamentari, no trobarem per ara altre sistema que el millori. I dic sistema parlamentari reconeixent que en rigor no hauria d'ésser aquesta la verdadera denominació, ja que la verdadera és el sistema representatiu, que en el sistema representatiu està com una de les seves matitzacions, això ho saben tots els senyors Diputats. Però hi ha també en les seves matitzacions

el que es denomina per antonomàsia sistema representatiu, que en rigor ve a ésser una modalitat del sistema presidencial.

Jo no voldria exténdrem en consideracions que poguessin semblar com una manifestació d'erudició, car seria ridícol que jo pretengués venir a donar aquí lliçons als senyors Diputats. Però hi ha un fet, i és que en els països monàrquics d'Europa, com Anglaterra, Bèlgica, Suècia, etc., és on predomina més fonamentalment la matització parlamentària del sistema representatiu, i és en canvi en els països nous d'Amèrica i en altres països políticament nous d'Europa, com Alemanya, on predomina l'altre sistema que té com a característiques principals, la de la Constitució d'un gran poder presidencial.

Nosaltres no ens trobem aquí en el cas de discutir els avantatges o els inconvenients d'un o altre sistema. Ens trobem amb un sistema donat, amb una pauta traçada per l'Estatut donat des de Madrid i amb l'Estatut que hem de desenrotllar per mitjà d'aquest projecte que discutim. Tenim nosaltres, com dic, a més d'aquestes raons capitals, que no es pot dir en el dia d'avui que hi hagi un altre sistema millor. Nosaltres, per damunt d'altres qualificacions, considerem com un títol d'honor per nosaltres l'ésser catalanistes — i no volem pas dir que els altres no en siguin —, recordem la tradició política catalana i no podem oblidar que fou en el segle XIII quan aquest poble, quan potser en aquesta mateixa ciutat en la qual vivim, s'inicià el sistema parlamentari; que és del poble català del segle XIII la glòria d'instituir per primera vegada, no certament un Parlament com el que tenim aquí, ni com el que tenen els altres pobles, però sí les Corts Catalanes, que a la societat catalana d'aquell temps significava el posar davant del poder personal del rei un poder que representava el conjunt del poble català en els diferents estaments que el constituïen. Serà sempre per a nosaltres una satisfacció i una glòria general, nacional, que volem compartir, la de pensar que és el poble català el que ha ensenyat el sistema representatiu als altres pobles d'Europa, ja que àdhuc la Carta Magna, que és la llei fonamental de la Constitució política anglesa, és posterior a les lleis que organitzaren les Corts catalanes del segle XIII.

Es clar que nosaltres hem de voler el Parlament, però és per aquesta mateixa raó que nosaltres desitjaríem que tot el Parlament català actual, que tots els Diputats, que tots els Partits aquí representats i fins els que estan fora, es fessin ben bé càrrec de la transcendència que té el que a l'anar a organitzar aquest Parlament ho fem en forma tal que li donem l'estabilitat necessària per tal que pugui perdurar, no diré eternament, perquè no hi ha res etern en les coses dels homes, però almenys que tingui una llarga durada i no estigui exposat a les contingències polítiques que malauradament tan sovint s'aixequen.

Es per això que us demano, no pas amb la meua modesta autoritat personal, que no en tinc cap, però sí amb una gran sinceritat, que entrem en l'estudi de tots aquests problemes que enclou aquest capítol I del títol III del Projecte, amb tota l'altesa de mires que és necessària per anar a resoldre aquests problemes, problemes dels quals avui jo no puc tractar extensament, tant per la recomanació que m'havia fet la Presidència com per l'avançat de l'hora. Però sí

que faré una petita enumeració dels problemes capitals que tenen tanta relació amb altres i que precisament per això he cregut que abans de defensar els vots particulars que han estat llegits, entenia que havia de donar una visió de conjunt d'aquests problemes tan lligats uns amb altres.

Si aquí hagués estat present el senyor Coromines, que l'altre dia va pronunciar un parlament, que tots vàrem escoltar molt atentament, sobre les missions, els drets i decisions dels Parlaments i obligacions dels Parlaments, jo llavors potser hauria dit quelcom sobre la gravetat que té el que els Parlaments en alguns instants oblidin la naturalesa pròpia de les seves funcions, oblidin què és el que causa aquests descrèdits que tant de mal fan al sistema parlamentari arreu del món. Ara faré solament una al·lusió. Crec que un dels perills més grans que els Parlaments tenen és el de creure's que pel sol fet d'haver estat elegits representants legítims de la voluntat dels electors que han dipositat llur confiança en els Diputats, els Parlaments tenen unes facultats absolutes per a resoldre-ho tot. És aquest un concepte que potser un altre dia es discuteixi. Però jo us demanaria que com que això no ha d'ésser objecte de textos legals, sinó que fa referència a l'esperit, reflexioneu una mica perquè a tots ens interessa donar a la nostra Constitució, a més del text escrit, l'esperit que l'ha de vivificar i que ha d'assegurar la seva permanència. És arreu del món, no pas solament aquí, on els Parlaments creuen que potser és una cosa seriosa el que es deia abans del Parlament anglès: que tenien tantes facultats que podia fer-ho tot menys el convertir una dona en home. Després s'ha dit que fins això s'havia aconseguit, perquè políticament a les dones se les ha convertit en homes. Per això no ha de portar a la consideració que pel sol fet de portar una representació política un Parlament pugui decidir-ho tot sense pensar en el que hi ha fora. Això pot portar greus conseqüències i porta de fet gravíssimes i transcendents conseqüències en la vida dels pobles. Jo entec, i per això ho relaciono amb el que he de dir després, que en realitat el mandat parlamentari, les funcions del Parlament, són abans que tot unes qüestions de confiança. Estem aquí perquè hem merescut la confiança d'un determinat nombre d'electors. Estem aquí perquè hem merescut la confiança d'un determinat nombre d'electors en una proporció major que havien merescut aquesta confiança altres candidats d'altres candidatures, però ni vosaltres, ni nosaltres, ni ningú, no estem aquí en rigor per tenir solament la confiança d'aquells homes del nostre Partit polític que en votar-nos a nosaltres han votat la complexitat del nostre programa i una adhesió a totes aquelles parts de la nostra ideologia, sinó que en rigor uns i altres, tots els Diputats que componen un Parlament, han estat elegits perquè han tingut, merescudament o immerescudament — jo crec que tots els que estan aquí estan merescudament — la confiança d'uns grans sectors d'opinió que no participaven d'una manera absoluta i categòrica de totes les nostres ideologies, però que ens han donat a uns i altres la seva confiança i jo entenc que nosaltres hem d'ésser els intèrprets dels seus sentiments, nem d'ésser els determinadors d'allò que ha de constituir la definició de llurs aspiracions legítimes. Penseu, doncs, si aquesta matització té transcendència i si aquest

esperit, en portar-lo a les nostres deliberacions, pot determinar unes i altres conseqüències. El Parlament, com dic, és la reunió d'uns homes que han obtingut la confiança d'unes multituds de fora. El Parlament no pot obrar amb prou llibertat, sinó que ha d'obrar sempre procurant ajustar-se als sentiments, a la voluntat i a les aspiracions de la gent de fora. He fet aquestes manifestacions per anar a parar a aquests tres problemes fonamentals, als quals vaig a fer al·lusió només de manera sintètica, per a anar-los a desenrotllar després en els vots particulars.

El Parlament té diversos moments. El més fonamental dels seus moments és el del seu naixement. Aquest problema del seu naixement ha estat resolt en el Projecte d'Estatut Interior, que entrem a discutir d'una manera, permeteu-me la paraula, d'una manera tímida. Ja hem arribat, reconec ja que hi vàrem arribar per via de transacció, perquè no vàrem tenir el valor ni els uns ni els altres d'anar a proposar una solució categòrica que havia de donar ja un perjudici a la solució d'aquest problema cabdal; però nosaltres enteníem que, com s'ha fet en la major part de les Constitucions modernes, com s'ha fet en aquesta altra Constitució tantes vegades citada, unes vegades una mica irònicament, generalment amb tota seriositat, en la Constitució alemanya, s'ha assentat constantment el que l'elecció es farà sempre pel sistema de representació proporcional. S'ha omès ací aquest problema i, per consegüent, no hem tingut el valor, ni els uns ni els altres, reconec que també ha estat per part nostra, d'anar a plantejar aquest problema que l'hem ajornat per una altra vegada. Pensem només — i vagi només aquesta manifestació en el dia d'avui — que aquella raó cabdal que es donava de què la representació proporcional no servia per a les democràcies modernes, perquè feia impossible la constitució de majories prou homogènies perquè poguessin funcionar Governos forts — desgraciadament, per a les idees vostres i per a les idees nostres —, la pràctica ha demostrat que no era veritat, que en un país d'una representació proporcional tan precisa i tan categòrica com Alemanya s'ha vist com era possible que un Partit...

El Sr. CANTURRI: No tragueu ara l'exemple d'Alemanya. Com han estat les eleccions?

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...que un Partit que tingués la majoria absoluta dels sufragis del cos electoral, podia arribar a tenir també la majoria absoluta dels sufragis en el seu Parlament. Això us hauria succeït a vosaltres — ja veieu si parlo objectivament — si les eleccions del 28 de juny del 1931, si aquelles eleccions haguessin estat pel Parlament català: encara que haguessin estat fetes pel sistema de representació proporcional, hauria tingut també de la mateixa manera la majoria absoluta del Parlament català; perquè la diferència entre la representació proporcional i els diferents sistemes de representacions de majoria consisteix simplement que amb la representació proporcional té la majoria en el Parlament aquell que té la majoria en el cos electoral; que en tots els altres sistemes, el que succeeix només és que pot donar-se el cas — i es dona normalment el cas — de què tinguin la majoria en el Parlament aquell que tenint minoria en el cos electoral es trobi accidentalment en una situació de superioritat damunt els altres Partits que s'han dividit en anar a demanar els sufragis al seu poble. No és necessari; en par-

larem un altre dia; però pel moment basti aquesta indicació. Però tenim un segon problema — el de les relacions del Parlament amb el President, se'n parlarà en l'altre Títol —, tenim el problema de la duració del mandat parlamentari. Sobre aquest problema jo tinc l'encàrrec, en nom dels meus companys, de defensar el vot particular que hi fa referència, que discrepa molt poca cosa, aparentment, molt fonamentalment, del dictamen de Majoria; però precisament hi faig al·lusió en el dia d'avui perquè potser en discutir el vot particular podria la Presidència — sobretot després de la petita amenaça afectuosa que avui ha fet de complir escrupolosament el Reglament.

El Sr. PRESIDENT: Cap amenaça.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Podria obligar-me a cenyir-me a allò que digui simplement l'article a què fa referència el vot particular, i a aquest extrem que fa referència, com dic, a la qüestió del mandat no es pot tractar independentment de l'altre problema que fa esment a la dissolució del Parlament. I em permetrà la Presidència que m'explani un moment respecte d'aquest particular. (*L'orador dona senyals de trobar-se fadigat.*)

El Sr. PRESIDENT: Si l'orador sent fatiga, no hi ha cap inconvenient en suspendre la sessió per cinc minuts.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No, no, gràcies; només reposo un moment.

En realitat, en sentit d'aquesta Minoria, no és que tingui una importància cabdal el que el mandat parlamentari duri cinc anys, en duri quatre o en duri tres; el que té una importància cabdal és el que aquest mandat no sigui una cosa obligatòria i fixa i que no pugui mai passar per sobre d'aquest precepte la voluntat del cos electoral, que no tingui ocasió de manifestar-se; per això dic que resta perfectament relacionat un problema amb l'altre. Per obra de la Constitució, que ens prové de l'Estatut aprovat en les Corts Constituents, no existeix dintre de l'organització política de la Generalitat un mitjà fàcil de poder dissoldre un Parlament, i aleshores es planteja aquest problema: ¿és que anem a fer un Parlament que tingui una durada curta i que, amb una freqüència excessiva, es tingui que anar a consultar el cos electoral, si encara el Parlament elegit en una determinada data segueix tenint la confiança dels electors de Catalunya? I això, certament, té els seus inconvenients. Les apel·lacions massa freqüents al cos electoral porten perjudicis a l'estabilitat de les Institucions polítiques. Però, ¿és que és possible també que un Parlament determini la seva pròpia durada, que aquest cas és el nostre? ¿Nosaltres, als ulls del poble, podem aparèixer com uns interessats en fer-ho com més llarg sigui? ¿Es que és possible que nosaltres ens mantinguem en una forma en què les possibles discrepàncies de criteri, d'opinions, d'ideologies, d'orientacions polítiques generals entre un Parlament determinat i l'opinió pública, no tingui manera d'ésser resolt d'una manera legal? En els països monàrquics, en la major part dels països republicans, hi ha o bé la solució que el President o el rei tinguin la facultat de dissoldre aquell Parlament en el moment en què, erradament o no erradament, per mires pròpies, egoistes, interessades

o creient que, realment, interpreten la voluntat de l'opinió pública — això és una qüestió completament a part —, poden convocar al poble a unes noves eleccions, perquè el poble determini si té la confiança en aquells mateixos homes o aquelles mateixes agrupacions polítiques que vénen constituint un Parlament, o si entén el poble que té que substituir-los. Però dintre de la nostra Constitució això no és possible. Ja sé que la Comissió ha deliberat molt sobre la manera d'anar a resoldre aquest problema. Jo no puc dubtar que el Consell Executiu havia d'haver deliberat fonament, extensament, sobre aquest problema, abans de portar-lo al seu projecte. I aquest problema és molt difícil, però, precisament, perquè aquest problema és molt difícil és que tenim d'anar o a cercar-li una solució pel camí aquest del referèndum que aquí s'inicia, o per altre camí qualsevol, o bé fent molt més curta la durada del propi mandat parlamentari, perquè feu-vos càrrec de què importaria molt poc que el mandat parlamentari duri cinc anys, si, sempre que fos necessari, el poble tingués la seguretat que podria anar a demostrar que no mereix la seva confiança el Parlament que, en aquell determinat moment existeixi. Però si al poble no se li dona el camí obert i franc perquè en tot moment ratifiqui o rectifiqui la confiança en aquells homes, de fet el Parlament es converteix en un poder arbitrari discrecional que es converteix a si mateix un poder superior al que li havia donat la confiança del poble. En el Projecte es ve a establir com a mitjà d'acabament de la vida d'un Parlament només el suïcidi pel propi Parlament. És un trist mitjà en el qual no cal confiar. Això de suposar que els Diputats que componen un Parlament acordin, en un moment donat, que no mereixen la confiança del poble de Catalunya, és, realment, una invitació al suïcidi. El suïcidi en l'ordre moral i immoral, en l'ordre polític és pitjor que immoral, és inacceptable i és insegur, no s'hi pot confiar, no hi ha verisimilitud que això ocorri. No essent així, quin remei es dona? Es diu el referèndum, i com a referèndum es diu: Ja que no hi ha un poder superior al Parlament — ho he dit abans, tota la nostra Constitució gira al voltant del Parlament —, ja que no hi ha ni volem que hi hagi un poder que sigui superior al Parlament, l'únic poder superior al Parlament ha d'ésser el poble mateix. Per consegüent, es diu que sigui el poble el que exterioritzi la manifestació d'aquesta desconfiança. Però, senyors Diputats, no oblidem que, per damunt i amb molta més força i eficàcia que els textos escrits d'una llei per bona i sàvia que sigui, hi ha la realitat, hi ha la vida, que la vida és molt més forta que totes les lleis i la vida ens ensenya la dificultat de què el poble exterioritzi d'una forma normal la seva voluntat al desconfiar d'un determinat Govern, excepte quan ho fa en una forma revolucionària, però com que, precisament, el que tractem és d'organitzar normalment un Poder, no podem pas apellar i confiar en la força revolucionària que és, precisament, l'antídot de la nostra existència. Hem de fugir-ne d'això, i és per això, senyors Diputats, que us demanaria la màxima reflexió i la màxima serenitat en la resolu-

ció, no pas en el dia d'avui, sinó en el dia que procedeixi, d'aquest escabrosíssim problema, que penseu que quan els pobles o els elements — no són els pobles que en tenen la culpa mai d'aquestes coses —, que quan els elements que dirigeixin la vida dels pobles es descuiden d'obrir el camí natural per a totes les solucions legítimes, llavors són uns altres Poders els que passen per sobre, que, al cap i a la fi, la història de totes les institucions caigudes ha estat aquesta. És que elles s'han descuidat d'obrir aquest camí. Déu ens en guard que nosaltres en els inicis, en els començos de l'organització política de Catalunya ens descuidéssim d'obrir aquest camí que té de salvar-nos! Recordo que, en un moment donat, mentre discutíem amistosament amb el to afectuós amb què s'han portat sempre les discussions aquestes en el si de la Comissió, algú preguntava qui fóra que treuria el Parlament, i Déu ens en guard — com a catalanista no vull ni pensar-hi en la possibilitat qui pugui ésser — si nosaltres no obriem els camins naturals a la demostració de la desconfiança del poble! S'encarregaria d'interpretar si tenim o no la confiança del poble... Tenim o no tenim ha estat mal dit, perquè aquesta Llei no està pas feta per a aquest moment. Anem a fer un Estatut Interior de Catalunya no pas per a nosaltres; hem de confiar que ha d'ésser per aquesta i altres generacions polítiques, i, ¿què sabem ni els uns ni els altres què pot succeir, què sabem de les manifestacions discordes de l'opinió pública de Catalunya amb aquells que, en un moment donat, siguin els seus representants al Parlament? En un moment donat domina una tendència política a Catalunya. Qui sap, els que som vells ja n'hem vist tants i tants de canvis d'orientació diversa en l'opinió política de Catalunya, que, si pensem només en els canvis extraordinaris que hi ha hagut en el que va de segle, no podem confiar en cap estabilitat, i que ha de succeir si, en un moment donat, en una llargada d'un Parlament tan extraordinària com le que en el Projecte se li dona, cinc anys, anem a parar a l'any 1937, qui sap quantes vegades d'aquí a l'any 1937, l'opinió electoral de Catalunya es manifestarà en forma diversa; unes vegades, potser concordant amb la que es va manifestar el mes de novembre de l'any passat; quantes i quantes vegades, potser, en un sentit diametralment oposat. Aleshores, ¿quina seria la nostra autoritat, si tractem d'imposar uns criteris nostres exclusivament fonamentant-nos en què ens hem donat una Llei que ens diu que, durant cinc anys, pràcticament ningú ens pot treure i, en canvi, el poble de Catalunya es manifesta discrepant de les nostres ideologies i de la nostra manera d'apreciar el problema polític de l'actualitat?

Hi hem de pensar en això, perquè jo no voldria que em pogués contestar la Comissió que mitjançant el referèndum això ja resta prou resolt. No es proposa en aquest Projecte que tingui d'ésser el poble el que exerceixi diria — si no fos emprar una frase que a determinats elements els molesta — diria de Poder moderador, sigui el que determini el cas en què s'ha de procedir a les noves eleccions. Els referèndums no han entrat en-

cara en els costums polítics del nostre poble, gairebé us diria que els referèndums no han entrat encara en els costums polítics de cap poble. Deia un dia el senyor Rovira i Virgili que aquelles institucions que són pràctiques, que han estat aplicables en les regions muntanyoses dels Alps que constitueixen avui la Confederació Helvètica, no són aplicables a tots els altres pobles. És natural que no són aplicables els mateixos costums entre els petits Cantons, que entre tots no sumen més que una vigèssima part de la nostra població, als costums nostres. Ni a Alemanya ni en altres llocs no es pot dir que sigui un instrument eficaç ni que hagi entrat als costums polítics; potser hi entraran, però hem de pensar que en aquesta nostra vida incipient hauríem de refiar-nos d'algun instrument més eficaç, més segur, menys exposat a les crítiques justificades del poble que no pas aquest del referèndum. Molt més, quan en el Projecte es ve a establir que per aquest referèndum es necessita que el demani el 25 per 100 dels electors de Catalunya, la qual cosa vindria a representar, no recordo si són quatre-cents mil electors; si m'equivoco en el nombre, em sembla que té ben poca importància: es tracta de centenars de milers d'electors que s'haurien d'ajuntar per a fer una manifestació de què no estan conformes amb la continuació d'un determinat Parlament. Pensem si en l'atonía normal dels pobles, atonia política que hem viscut en aquests darrers anys i que hem vençut, però que de totes maneres són molts els que comencen a notar que torna a venir, per a anar a fer el que senzillament es fa en tots els pobles de la terra, aquí sigui necessari el moviment d'una massa de centenars de milers d'electors. I més encara, que després es diu que per arribar a obtenir la dissolució del Parlament es necessita que voti almenys el 40 per 100 dels electors inscrits en el Cens. Ens anem ja a xifres fantàstiques. El 40 per 100 dels electors del Cens tinc entès que no hi ha memòria de què s'hagi reunit, ni tan sols en aquests moments d'agitació política que hem viscut darrerament, a cap Partit polític a Catalunya.

Pràcticament voldria dir, senyors Diputats, que aniríem a establir o bé un Parlament que pràcticament seria indefinit, un Parlament que hauria de viure necessàriament, estigués o no d'acord amb les inspiracions de l'opinió pública, tot aquell temps que nosaltres mateixos haguéssim fixat, o bé s'hauria de fer una invitació a les forces externes a la vida política, forces d'un ordre o d'altre ordre, tan perillós si són les d'un, tan perillós si són les d'altre, perquè vinguessin a esmenar allò que nosaltres, els legisladors d'avui no haguéssim sabut preparar.

Jo em permetré en el moment de discutir el vot particular donar totes les raons en virtut de les quals demanarem nosaltres que el mandat parlamentari no s'estengui als cinc anys i sigui, com diu el vot particular mateix, només de quatre, o de tres si volíeu, o qualsevol altre forma. No oblideu que en els països en els quals els Parlaments no poden ésser dissolts o que pràcticament no són mai dissolts, hi han altres mitjans sempre de què el poble faci valer la seva voluntat. En alguns s'estableix quan menys el torn en les eleccions

dels membres del Parlament, el qual ja permet d'una manera automàtica el que les veus del carrer, les veus del poble, puguin ésser sentides. Aquí res d'això hi va. Aquí anem a proposar, aneu a proposar, que el Parlament hagi de durar cinc anys i pràcticament el feu indissoluble. Penseu en els perills que això portaria. I com temo que estic abusant de l'amabilitat de la Presidència...

El Sr. PRESIDENT: Està dintre del temps reglamentari.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...i com que moltes de les consideracions que després s'hauran de fer, les portarem al vot particular, acabaré només dient-vos que abans de prendre resolucions sobre això, us recordeu del lligam estret, estretíssim, que hi ha entre la durada del mandat parlamentari i les facilitats per a la dissolució del Parlament, i de pregar-vos que en aquest punt, no penseu que aquest és un problema de dretes ni d'esquerres. Jo crec que aquest no és un problema més que de solucions que puguin ésser pràctiques. Els que en un moment determinat puguin tenir la majoria, a l'endemà poden trobar-se en minoria; no ens podem refiar ni els uns ni els altres de comptar indefinidament amb la confiança del poble de Catalunya. Però és en aquest poble amb el que hem de pensar, és al poble de Catalunya, al cos electoral de Catalunya, al qual tenim nosaltres, els uns i altres, l'obligació de donar-li les garanties màximes de què en tot moment aquells que ostentin l'honrosa representació seva en el Parlament tindran la garantia de la confiança del poble de Catalunya que els ha elegit. És per això que jo us invito a què amb tota serenitat, amb tota altesa de mires, no pensant d'on vénen les iniciatives, sinó simplement en la transcendència i en les conseqüències que en l'esdevenidor han de tenir les resolucions que nosaltres prenguem, proveu de resoldre, tan encertadament com sigui possible, tots aquests problemes a què abans he fet referència.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili, de la Comissió.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Senyors Diputats: La discussió de la totalitat d'un títol o d'un capítol no es presta gaire al que en diríem controvèrsia concreta. És més propi que en lloc d'ésser una contestació, una rèplica, una dúplica, sigui en aquest cas com una mena d'exposició de cadascú, de cada parer, de cada tendència, i així les dues exposicions es poden contrastar per aquells que assisteixin al debat.

Quan es tracta de discutir l'organisme parlamentari de Catalunya, tots aquells que coneixem el passat del nostre poble, que estimem el seu present, que esperem que el seu esdevenidor, no podem deixar de sentir una emoció íntima. Nosaltres avui en refer l'organisme del Parlament català en forma ben distinta de com abans era, tenim la impressió gratíssima de què renovem una tradició de llibertat, que volem encara perfeccionar. I això és en realitat el que fem avui. No crec que tinguin raó els que planyent-se de la limitació de l'actual llibertat de Catalunya atribueixen al nostre pas-sat parlamentari un valor superior al d'avui. Jo crec que ara no som ni a la meitat del camí on haurem d'arribar per a ésser un poble realment autònom. Però així i tot, fins essent a la meitat del

camí, som ja en alguns aspectes més enllà del que hi erem en els temps de la unió amb Espanya.

El Parlament català, les antigues Corts, ni en temps de la dinastia nacional tingueren la llibertat que correspon a un Parlament modern, la que correspon al nostre Parlament d'avui. Hi havia per damunt del poder parlamentari un sobirà, un monarca, un compte-rei, que podia legislar sense el Parlament. De manera que molts dels fets importants de la nostra legislació estaven fets fora del Parlament i encara només cal veure de prop les Corts catalanes per a observar que ja en el temps de la dinastia nacional i molt més en el temps de la dinastia castellana eren sovint, eren continuats els conflictes entre la reialesa i la representació popular. Tenim, no obstant, la glòria d'ésser nosaltres el poble d'Europa que té la primacia d'haver establert una Constitució i de tenir unes Corts. La primera Constitució és aquells Usatges de la segona meitat del segle XI, que són la Constitució de Catalunya feudal i que posa al nostre poble en el primer lloc en aquest camí de llibertats modernes.

I això em fa recordar, quan se'ns fe retret de què el nostre Estatut no és prou original ni és prop català, em fa recordar que també aquella Constitució primera de Catalunya, aquells Usatges que anaren formant-se d'una sèrie successiva d'afegits i descabdellaments, tampoc no era original. Eren, com són avui les Constitucions, eren com un vestit de pedaçs, i el nostre eminent company senyor Valls i Taverner ha fet estudis excel·lents que destrien els pedaçs d'aquella Constitució. Ho dic perquè no crec que hi hagi raó de què se'ns retregui respecte el nostre Estatut, una falta d'originalitat i una falta de catalanitat. Jo crec que fora d'un preàmbul que pugui haver, dintre dels articles d'una Constitució no hi escau posar jaculatories patriòtiques. Per tant, nosaltres creiem que ni el retret de poca catalanitat ni el retret de poca originalitat són realment positius, són realment justos.

Tota la història de la nostra legislació, de les nostres Corts, ens demostren que hem arribat a un grau de llibertat popular democràtica que mai havíem tingut, perquè per alguna cosa passem del segle XII, pel segle XV, al segle XX. ¿Per ventura aquest Parlament, en el qual elsenyor Duran i Ventosa hi veu tantes limitacions i tants perills, no és una cosa molt superior en grau d'autonomia en grau de sobirania, podem dir, al Parlament que establia, que projectava, l'Estatut de l'any 19? Aleshores no hi havia, com ara, un Parlament que està per damunt de tot. Potser en bona teoria no és absolutament satisfactori que estigui per damunt de tot, però és encara menys satisfactori que un Parlament estigui per sota d'un Governador general, i aquest Parlament de l'Estatut de l'any 19 anava subordinat a un Governador general. El Governador general el podia convocar, el podia llicenciar, el podia dissoldre. I era el Governador general nomenat pel Govern de Madrid. Això l'Estatut no ho deia, però en les reunions, en les assemblees de la Mancomunitat, quan es tractaven aquells assumptes tan interessants, el mateix senyor Ventosa i Calvell, amb una claredat lloable, interpretava aquest punt del nomenament del Go-

vernador general i deia: «Encara que nomenat pel Rei, com que ha d'ésser refrendat pel Govern, de fet aquest Governador general serà nomenat pel Govern de Madrid.» De manera que per sobre del Parlament de Catalunya teníem un Governador general nomenat pel Govern de Madrid, que podia convocar, tancar i dissoldre el nostre Parlament. Entre un Parlament que costa de dissoldre, com potser sigui el nostre, i un Parlament que pot dissoldre un Governador donat per Madrid, jo crec que, com a catalanista, com a liberal, preferiria el d'ara. Pel demés, jo veig amb gust que el senyor Duran i Ventosa es situa en el corrent modern, favorable al règim parlamentari. Tan mal que se n'ha parlat, tan mal que se n'ha dit, de vegades amb certa raó. I tanmateix és encara el millor, o, si voleu, el menys dolent. En realitat, nosaltres en crear l'organisme del Parlament de Catalunya, no hem volgut sinó adaptar al nostre poble aquest règim general que hi ha avui a Europa, sobretot, que tendeix a la forma parlamentària. És veritat que el parlamentarisme és avui esmenat en alguns dels seus defectes. Que els seus defectes són ja bastant coneguts i bastant viscuts perquè s'hi apliquin remeis ràpids i eficaços. Els pitjors amics del parlamentarisme, encara que en siguin entusiastes, són aquells que veient-ne els defectes no els volen esmenar, i ara ens trobem amb la sorpresa de què els nostres companys de la Minoria de la Lliga Catalana han agafat tal fervor parlamentarista, que ara ho són quasi més que nosaltres, i que estimen tant el parlamentarisme que fins veient-ne els defectes no els volen esmenar. Aquests defectes són tan greus, que fa pocs anys un home il·lustre, que nosaltres lamentem que no estigui aquí per a discutir amb nosaltres, Francesc Cambó, combatia d'una manera aferriada el sistema parlamentari i es declarava en absolut partidari del sistema presidencialista; per això ara veig amb sorpresa que un dels vots particulars que presenta la Minoria de la Lliga Catalana, demana que com funció del Parlament s'estableixi d'una manera taxativa la fiscalització dels actes del Govern. Jo crec que realment s'ha de fiscalitzar el Govern en règim parlamentari, però aquest entusiasme per la fiscalització contrasta enormement amb allò que deia el senyor Cambó, en una part amb raó i en una altra, amb no tanta. Precisament les modificacions, les correccions que s'han fet al règim parlamentari a les noves Constitucions d'Europa, consisteixen en evitar els abusos d'aquesta anomenada fiscalització, que més que ningú el senyor Cambó censurava i criticava. I d'aquí ve el sistema de limitacions parlamentàries i executives; d'aquí ve que en els vots contra el Govern s'exigeixi un cert temps abans de discutir-se i votar-se, precaucions que es prenen perquè la força del Parlament per sobre del Poder executiu no sigui tan forta, ni tan decisiva. És a dir, que la tendència d'avui és enfortir el Poder executiu sense arribar a deslligar els dos poders, com vol el presidencialisme. I encara hi ha una última contradicció, que molts posen avui com remei del parlamentarisme aquest sistema presidencialista, que en alguns aspectes encara és més defectuós que no pas el parlamentari. Perquè una de les qualitats del sistema presidencial és que el Parlament i el Poder executiu són independents del

tot, són separats. Per tant, no pot ésser dissolt el Parlament. En el règim presidencial el Parlament és indissoluble fins que compleixi el termini legislatiu pel qual ha estat elegit.

Tal com està constituït el règim parlamentari a través del nostre Estatut, correspon en la part essencial a les noves tendències del moment i d'Europa. És cert que una obra legislativa, obra que és ponència de Govern, obra dictaminada per la Comissió, obra en la qual ha intervingut la Majoria d'Esquerra Republicana, conté un conjunt de principis, el complex dels quals potser no és compartit en absolut per cada un de nosaltres. Potser si cada un de nosaltres hagués hagut de fer la Constitució, és possible que no hagués posat el mateix; hi hauria, doncs, alguna variant, però no es tracta de una obra personal, sinó col·lectiva. Jo mateix, que tinc opinions ben clares i ben netes en les qüestions polítiques d'aquesta classe, ara parlo com a membre de la Comissió, sóc part d'una Majoria, i com a tal afirmo i declaro que fins en aquells punts en els quals la meua opinió podia discrepar, crec que no esborra el sentit democràtic del nostre Estatut. Per això examinaré d'una manera breu, ràpida, perquè ràpida ha d'ésser aquesta discussió, les tres qüestions fonamentals, de les quals parlava el senyor Duran i Ventosa: Naixença, duració i dissolució del Parlament.

En arribar a aquest punt, he de manifestar la meua decepció entre les crítiques de Lliga Catalana a l'avantprojecte d'Estatut i els vots particulars que presenten per esmenes els que creuen els seus defectes. No hi ha relació. Els vots particulars tenen una importància mínima, quasi anecdòtica, que em fan l'efecte d'un metge que diagnostica un mal molt greu i que recepta tisanes i draps calents. Em sembla que amb això senyala el mal i no hi dona el remei. Exactament igual com passa amb la qüestió de la catalanitat. Ells diuen que és poc catalanista aquest Estatut, és poc nostre. Quins vots particulars han presentat, quines esmenes concretes que tinguin un major sentit de catalanitat? Per tant, em fa l'efecte que hi ha en aquestes crítiques molt més d'intenció política que no pas de tècnica constitucional. Veig amb gust que en la qüestió de l'organització política de Catalunya triomfen avui en règim d'autonomia aquelles lleis democràtiques, liberals, republicanes que són l'amor i l'obra de la nostra vida. Veig amb gust que una part del catalanisme històric girat d'esquena al passat, desconegut d'Europa, representat per les Bases de Manresa, és una cosa ja caiguda i esborrada. Jo he vist que aquell famós vot corporatiu que era la pedra fonamental de règim que ens volia imposar la Lliga Catalana, avui no és ja ni defensat per aquesta Lliga Catalana. Això vol dir que en aquest punt triomfen les idees modernes, noves, democràtiques, les idees de la Revolució Francesa, que molts de vosaltres sempre heu combatut, que molts de vosaltres no teniu al cor. És possible la victòria d'avui, parcial si voleu, però victòria catalana, una victòria aconseguida per aquells que hem estat i som i serem sempre catalanistes i republicans. No hi ha per nosaltres separació entre llibertat de l'home o llibertat d'un poble, sinó una única, alta i gloriosa llibertat. Per això, jo avui, tot i reconeixent l'obra meritòria i lloable d'aquells patriotes de Manresa, que feren les Bases de Manresa, dic: què resta del seu contingut? Què resta encara d'aquells vots

particulars que Prat de la Riba presentava i que encara eren més arcaics, menys moderns que les Bases mateixes? Almirall mateix, procedent del vell republicanisme, quan parlava del catalanisme, de la forma interna de la Catalunya autònoma, ho feia també d'una manera escarida, encara que defensa l'organització corporativa. El catalanisme republicà, democràtic i liberal ha triomfat per damunt del catalanisme històric i ha triomfat no tan sols aquí, sinó també en els rengles vostres. I és que en la marxa del món hi ha una gradació ineludible per la qual tots hem de passar. Així vosaltres ara no defenseu les teories clàssiques de l'església, sinó que defenseu teories liberals adaptades a les conveniències d'una confessió i és perquè és ben clar el triomf del règim democràtic, del règim liberal, s'ha d'acceptar com a un fet realment impossible de combatre el sistema que és avui general a Europa i al món. Vosaltres i nosaltres — per què no dir-ho? — tots tenim la convicció que el nostre poble és un poble liberal, és un poble d'ànima republicana. Així ho heu reconegut i ens agrada veure com moltes associacions de la Lliga Catalana ostenten en el seu rètol el qualificatiu de republicans. Tant debò que mai s'esborrès!

El naixement del Parlament català és un naixement democràtic, liberal, pel sistema del sufragi universal, igual i directe, aquell sufragi que el senyor Duran i Ventosa abans qualificava d'inorgànic amb un to de menyspreu. Doncs bé: aquest sufragi inorgànic, avui triomfa, i vosaltres l'accepteu amb bon encert. El senyor Duran s'ha manifestat proporcionalista, i proporcionalista ho sóc jo també personalment, i he fet l'elogi d'aquest sistema. Creiem que aquest problema és un d'aquells problemes que, segons frase de Briand, més que una qüestió de principis d'essència, és una qüestió de mesura i oportunitat; és a dir, de quantitat i de temps. I mireu vosaltres mateixos no us vàreu atrevir a posar en general per tot Catalunya la fórmula proporcional, i us vàreu limitar a un simple assaig dintre de Barcelona. Això vol dir que fins aquells que són proporcionalistes creuen que han de condicionar l'establiment d'aquest sistema a una oportunitat i de quantitat.

El primer problema és el de la duració del Parlament català. És clar que s'han hagut de determinar les facultats per dissoldre el Parlament, però ja es diu que hi ha el règim presidencialista que fa indissoluble el Parlament. Nosaltres fixem cinc anys de durada al Parlament, en contra dels quatre que fixava el Projecte de la Comissió Jurídica Assessora. I en aquest extrem us direm que tots tenim raó: que tenen raó els que volen que duri cinc anys i els que volen que en duri tan sols quatre, i fins els que volen que duri el Parlament més i menys temps. Agafeu les Constitucions d'Europa i veureu com hi ha països, Letònia i Estònia, on la duració del Parlament es fixa en tres anys; altres, com Alemanya, el Reich, Baviera, Prússia i Grècia, es fixa en quatre anys; altres, com Lituània i Polònia, cinc anys; Txecoslovàquia, sis anys, i Irlanda, set anys. Consti que parlem sols dels pobles nous, de les noves Constitucions. Hi ha, doncs, en aquesta qüestió una escala cronològica que no és qüestió de principis, sinó apreciació de la conveniència d'acceptar una durada o una altra. Nosaltres hem acceptat els cinc anys, per la raó ben clara de què l'Estatut aprovat a Madrid diu

que el màxim de duració del Parlament serà de cinc anys, i com que la fixació de la durada és una qüestió de vida o mort pel Parlament, el mateix un Parlament que els individus, acostumen a escollir la màxima durada. Però encara en aquest punt, que si voleu és una cosa discutible, tant podia ésser adoptada una fórmula com una altra, i vosaltres mateixos, els que vàreu intervenir en l'Estatut del 1919, també adoptàreu la fórmula quinquenal, també el Parlament d'aquell Estatut tenia la durada de cinc anys, la mateixa durada que nosaltres hem fixat.

El problema més important en aquest ordre, és el que fa referència a la dissolució del Parlament, i això ja ho ha dit el senyor Duran i Ventosa. Es pot dir que aquell Parlament de cinc anys, aquell Parlament quinquenal de l'any 1919, estava sotmès al cop d'autoritat, al cop del Governador general; però, en aquest punt, la dissolució no vindrà d'un Governador general nomenat per Madrid, sinó pel poble. És molt millor un Parlament amb vida llarga i catalana, que un Parlament exposat a què, a cada punt sigui mermat, sigui suprimit per un Governador que depèn de Madrid. El problema de la dissolució del Parlament català en la forma com resta en l'Estatut aprovat a Madrid i damunt del qual hem treballat nosaltres, és realment — com deia el senyor Duran i Ventosa — un problema molt difícil. Nosaltres, els de la Majoria, ho hem estudiat i ho hem discutit en diverses reunions, però, així i tot, no crec que, en la forma com resta damunt del Projecte, sigui tan indissoluble, tan difícil de dissoldre el nostre Parlament. Hi ha tres camins per a dissoldre el Parlament, encara que, per motius dialèctics i d'argumentació, es vulgui dir que aquests camins no són practicables, jo crec que ho són en realitat. Hi ha la dissolució per propi acord del Parlament. Jo sé que molts diran que un Parlament mai es suïcida; que per si mateix mai es dissoldrà. Jo discrepo d'aquest punt, perquè tinc la convicció que la majoria de les Minories del nostre Parlament tenen sensibilitat política i personal, i si arribéssim a la convicció, si veiéssim que l'ambient de Catalunya estava en desacord, en oposició al Parlament, nosaltres fòrem els primers d'acordar en aquest mateix saló que el Parlament de Catalunya es dissolgués. Amb això dit, crec que n'hi ha prou per a demostrar-vos que el camí d'autodissolució és un camí practicable. El segon camí és el de què el President de la Generalitat proposi aquest referèndum, perquè el poble es pronuncii respecte la dissolució del Parlament. És cert que el President de la Generalitat és elegit pel Parlament i és fill d'aquest Parlament que li ha donat el càrrec; però així i tot sabem que, per damunt de la representació que li confereix el Parlament, el President de la Generalitat és representant del poble català i l'actual President de la Generalitat, l'illustre President d'avui — cal creure que també els altres que vinguin — quan vegin ben clar que el poble no està d'acord amb el Parlament, encara que hagi estat elegit per aquest Parlament, serà prou cívic, liberal i just i no posarà inconvenients a aquest camí. Així, doncs, crec que el segon camí, el camí pel procediments que donarà al poble per a la dissolució, és un camí practicable, que el dia que vin-

gui un plet d'aquesta mena, el President de la Generalitat sabia actuar. I el tercer camí, el camí directament popular, el camí del referèndum per iniciativa del poble mateix. Crec que s'exageren una mica les dificultats que diuen que hi ha sobre el quòrum i el referèndum. Ja sabem que a dos llocs on hi ha establert un sistema semblant, que són Prússia i Baviera, tenen fixades condicions per a aquest referèndum, potser encara més difícils que les fixades en aquest Estatut. Hi ha com una carrera d'obstacles, cada un dels quals és superior a l'anterior per a arribar a la meta. Així com es diu el 25 per 100 pel referèndum i el 40 per 100 pels electors, tenim a Baviera que cal que es demani el 20 per 100 dels electors que prenen part en la votació, la meitat dels electors i que entre els que votin hi hagi els dos terços de majoria. En aquestes condicions és encara més difícil que no pas en la forma de l'Estatut. A Prússia, perquè el Parlament es dissolgui cal que hi hagi la meitat dels electors que es pronuncien per la dissolució. Això vol dir, per tant, que el camí per a arribar a dissoldre el Parlament per referèndum també és practicable, també és possible, i jo no diré que el que és pràctic vingui, però dintre dels termes legals, dintre dels termes de fets pràctics, és una cosa completament possible. Vosaltres dieu que això suposa el perjudici de l'atonía de la gent quan es tracta de reunir un 26 per 100 per a demanar el referèndum, però heu d'imaginar les dues votacions en forma legal i ordenada: la primera en què es demana el referèndum i la segona el referèndum mateix. Si penseu, per exemple, que l'opinió primera que es manifesta que és la del 25 per 100, que demana la dissolució i la mateixa obeeix a un clam popular, llavors resulta encara més fàcil trobar el 40 per 100 que voti la dissolució; però això sempre a condició de què sigui una cosa volguda, una cosa demanada pel poble. Quan pensem en les limitacions pel referèndum no ho fem pas per a afirmar una mena d'assegurança de vida, perquè ens vulguem protegir nosaltres mateixos. No és per això; és perquè sabem els inconvenients que hi ha en el cas de portar al poble a una agitació contra el Parlament, aquesta mena de prima a la demagògia i aquells motius constants de pertorbació dels quals vosaltres com nosaltres estem interessats en què siguin reduïts al mínim. Però això solament quan hi hagi la seguretat de què el referèndum respon a un desig del poble, nosaltres creiem que ha d'ésser concedit. No és per a allargar la nostra vida, que si curta fos i gloriosa per a Catalunya estaríem contents, és perquè creiem que no es pot portar a un poble com el nostre, al qual no crec endarrerit en aquest sistema de consulta, a una contínua agitació, a una nerviositat que podria nomenar-se una neurosi electoral.

Són aquests tres punts els que el senyor Duran i Ventosa ha tractat amb forma serena i noble. Ell demanava per a aquest debat altesa de mires. Jo crec que per la nostra part aquesta altesa de mires existeix i existirà, perquè comprenem tot el que representa per a Catalunya aquesta hora en que tornen a aixecar-se les columnes caigudes de la seva personalitat. Sabem que aquest Parlament nostre, tal com està, limitat, i amb facultats encara reduïdes i

fins exposats a cops del centralisme, encara no del tot destruït, té una vàlua i sabem que d'aquest Parlament n'hem de fer l'eix de la nostra vida autònoma i volem que aquesta sigui estable, que tingui prestigi i que respongui a la voluntat del poble d'una manera col·lectiva i individual. La Majoria d'Esquerra Republicana vol viure en aquesta confiança del poble i hi vol viure d'una manera directa i amb contacte amb l'ambient popular. Potser seríem els primers que si hi hagués un apartament de l'opinió ens en donaríem compte i llavors no seríem un obstacle per ningú; solament ho seríem i ho serem sempre pel cas de tornar aquella monarquia que per sempre hem aixafat.

Acabo aquesta intervenció tornant a invocar que es pensi en l'hora que recomencem, i que els moments actuals del Parlament de Catalunya no són aquelles Corts presidides pel rei o el seu lloc-tinent amb els seus tres braços: l'eclesiàstic, el militar i noble i el popular. Més que aquesta Carta, l'antecedent del nostre Parlament és la Junta de braços. Aquest és per a nosaltres l'antecedent més pròxim del nostre règim parlamentari. I crec que en aquest punt convergim tots, els de l'extrema esquerra del Parlament — extrema esquerra social — i també nosaltres, extrema esquerra política, en la forma que va definir el senyor Pere Coromines, i els del centre, o com volgueu dir-vos, vosaltres, els de la Lliga Catalana. Nosaltres tenim en nom del nostre poble la més alta, la més noble venjança en aquest local, en aquest Palau que era una fortalesa, avui reneix la veu de Catalunya, la veu de Catalunya que treballa per les Lleis de la nostra terra. Al damunt d'un barri barceloní enderrocat, posem les pedres ben feixugues, però també ben nobles, d'un edifici que havia tractat d'aixafar l'ànima del cos del nostre poble i ara l'ànima és redreçada i el cos també es redreça, el cos polític, amb el nostre Parlament, el nostre Govern i la nostra fórmula autònoma. Ara ja no podem repetir aquells versos famosos del segle passat, que es repetien en les hores tràgiques de les grans malediccions: «Aixequem les copes tot maleint la memòria de Felip V». Aquells versos tràgics de Francesc Mateu ja no són dels nostres dies. Ja no aixequem copes per a maleir: aixequem els nostres cors i la nostra veu per afirmar que torna a ésser Catalunya, que hi torna haver-hi Parlament, amb llengua pròpia i amb les nostres lleis. (*Aplaudiments de la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Donada l'hora avançada, la Presidència, si la Cambra no s'hi oposa, creu convenient suspendre el debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de divendres

1. Precs i preguntes.
2. Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei per a la substitució dels Regidors elegits en virtut de l'article 29 de la llei Electoral.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya.

(*S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.*)